

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

**Recenzování knih na českém Youtube se
zaměřením na literaturu pro mládež a dospívající**

Reviewing books on Czech Youtube with an aim on Young Adult
literature

Bakalářská diplomová práce

Vendula Kryštofová

Vedoucí práce: Mgr. Anna Bílá

Olomouc 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Recenzování knih na českém Youtube se zaměřením na literaturu pro mládež a dospívající“ vypracovala samostatně a uvedla v ní všechnu použitou literaturu a další zdroje.

V Olomouci dne .....

.....

Vendula Kryštofová

Poděkování

Ráda bych poděkovala své vedoucí bakalářské práce Mgr. Anně Bílé za její veškerý čas, vstřícný přístup, trpělivost a také za odborné rady a připomínky, které mi v průběhu psaní poskytla. Také bych chtěla poděkovat za podporu své rodině, a to především bratrově, který mi pomohl s formátováním této práce a strpěl i mé neustálé dotazy a připomínky. Dále děkuji Netflixu za příjemně strávené chvíle u jejich seriálů při psaní této práce.

Anotace

Bakalářská práce *Recenzování knih na českém Youtube se zaměřením na literaturu pro mládež a dospívající* se zabývá komparací recenzí na tři vybrané knižní tituly, které hodnotí pět booktuberů. Kvůli zaměření práce na českou tvorbu mluvených recenzí se zde objevují pouze booktuberi z České republiky. Práce v rámci teorie představuje nová média, sociální sítě, Youtube a jeho podskupinu bookstagram. Také vymezuje pojem Young adult literatura a v návaznosti na komparaci mluvených recenzí, vymezuje i definici psané recenze jako odrazový můstek k recenzím na Youtube. Cílem práce je pomocí metody komparace najít charakteristické znaky mluvených recenzí na Youtube, popsat je a následně interpretovat. V případě nalezení shody určitých znaků, bude možné vytvořit dílčí charakteristiku recenze Young adult knih na českém Youtube.

Klíčová slova: booktube, Youtube, booktuber, komparace, sociální sítě, nová média

Abstract

The bachelor thesis "*Reviewing books on Czech Youtube with an aim on Young Adult literature*" deals with a comparison between reviews of the three books, which are evaluated by five booktubers. Due to the focus on the Czech production of spoken reviews, there are only Czech booktubers. The theoretical part introduces general characteristics of new media, social networks, Youtube and booktube as its subgroup. It also delivers explanations of the concepts of Young adult literature and written review as a tool to introduce a basic form of review that will help better examine the spoken reviews on Youtube. The aim of the bachelor thesis is to identify characteristic features of the spoken reviews on Youtube, describe them and provide their interpretation. If the research reveals identical features, it will be possible to generate a partial characteristic of the review of Young adult books on Czech Youtube.

Keywords: booktube, Youtube, booktuber, comparison, social networks, new media

Obsah

Úvod.....	7
1 Teoretická část	9
1.1 Nová média.....	9
1.2 Sociální sítě.....	10
1.3 Youtube	11
1.3.1 Youtuber	13
1.4 Booktube.....	15
1.4.1 Influencer	20
1.5 Young adult literatura	21
1.6 Psaná recenze.....	22
2 Metodologie	24
3 Analytická část.....	27
3.1 Charakteristika vybraných youtubových kanálů	27
3.1.1 Molly v knize (Zuzana Simonová)	27
3.1.2 Radši knihu (Michaela Faktorová).....	28
3.1.3 Eliss Books (Eliška).....	28
3.1.4 Západní Kniholice (Lucie Šimková).....	29
3.1.5 Marek Juroška	30
3.2 Struktura recenze	30
3.2.1 Kniha Gemina	31
3.2.2 Kniha Smrtka	32
3.2.3 Kniha Prokletý rok.....	34
3.2.4 Shrnutí.....	35
3.3 Způsob předkládání informací o díle.....	36
3.3.1 Gemina.....	37
3.3.2 Smrtka	38

3.3.3	Prokletý rok.....	39
3.3.4	Shrnutí.....	40
3.4	Způsob hodnocení díla.....	41
3.4.1	Gemina.....	41
3.4.2	Smrtka.....	42
3.4.3	Prokletý rok.....	43
3.4.4	Shrnutí.....	43
3.5	Vyjádření recenzenta k obsahu díla.....	44
3.5.1	Gemina.....	44
3.5.2	Smrtka.....	45
3.5.3	Prokletý rok.....	46
3.5.4	Shrnutí.....	47
3.6	Zhodnocení výsledků.....	48
	Závěr.....	51
4	Seznam použitých zdrojů.....	53
4.1	Prameny.....	53
4.1.1	Gemina.....	53
4.1.2	Smrtka.....	53
4.1.3	Prokletý rok.....	54
4.2	Literatura.....	54
4.3	Internetové zdroje.....	55

Úvod

V dnešním světě nových médií a rozšiřujících se sociálních sítí vzniká stále více platform, kde se mohou prezentovat i obyčejní lidé. Sociální sítě se tak postupně stávají populárnějšími než mnohá klasická média. Jedním z nich je například i Youtube, kde najdeme miliony videí, počínajíc videoklipy až po různé recenze na všemožné produkty. Mezi těmito produkty najdeme i knihy a dnes již rozsáhlou skupinu lidí, kteří se právě recenzování knih na Youtube věnují. Jednou z nich je například i Michaela Faktorová, která v článku pro Metro uvedla: „Sociální sítě mají neuvěřitelnou moc, ovlivňují obrovskou část populace, a to je to, co mě na booktubingu baví. Mohu tak například právě mladým lidem ukázat, že čtení není trapné a že se může stát skvělým koníčkem.“ (Hýř, 2018 [online]) V této bakalářské práci se budu zabývat úzkou skupinou lidí, kteří na Youtube platformě vystupují, a to lidmi, kteří vytvářejí recenze na knihy, tzv. booktubeři.

Booktubeři patří do skupiny influencerů, tedy lidí, kteří mají svým působením na sociálních sítích obrovský vliv na své sledující. Jejich pohled a recenze na knihu může způsobit, že si diváci půjdou knihu koupit nebo půjčit a přečtou si jí či nikoliv. A to podle jejího kladného nebo záporného hodnocení. To, že se Youtube a speciálně knižní komunita na něm, stala skvělým marketingovým místem, zjistily i vydavatelské domy, které začaly prostřednictvím booktuberů s velkým počtem sledujících propagovat nové knihy, a to ještě před tím, než se dostanou na pulty v knihkupectvích. Mezi nejčastěji se objevujícími knihami na Youtube jsou knihy věkového zařazení young adult. Proto jsou za kamerami ve většině případů lidé mladší 35 let.

Z toho vyplývá, že booktubeři postupem času získali velkou moc nad knižním trhem a začali udávat čtecké trendy. Část knižní komunity na Youtube, tzv. booktube scéna se rozvíjela pomalu a postupně. Teprve před pár lety došlo k většímu rozšíření tohoto fenoménu a čím dál tím více čtenářů se rozhodlo sdílet své názory na knihy pomocí recenzí na sociálních sítích. Amatérské mluvené recenze se na Youtube staly velmi populárními a dost možná nahradí profesionální psané recenze. V podstatě vše se v dnešní době přesouvá do online formy a sociální sítě se stávají hlavním ústředím, kde se děje vše podstatné. Proto bylo pouze otázkou času, kdy se i recenzování knih přesune na internet, a to nejen v psané podobě, ale i té mluvené. Potencionální čtenáři, kteří se na tyto mluvené recenze dívají, jsou z velké většiny čtenáři literatury pro mládež a dospívající, tzv. young adult literatury, dále jen YA a často jsou i v jejím věkovém zařazení, což je mezi 12–25 lety. Tato věková skupina očekává krátké,

jednoduché shrnutí knihy a jasné vysvětlení, co se na tom člověku, který už knihu četl, líbilo, nelíbilo a proč. Dochází tak ke zkracování a zjednodušování původních psaných recenzí. Žádné složité termíny nebo pro většinu čtenářů zbytečné informace jako je životopisný popis autora a jeho práce či delší rozbor díla, nejsou žádoucí. Na Youtube se tak začala objevovat jiná podoba recenze. Hlavním rozdílem je samozřejmě to, že dříve bývala především v psané podobě a na Youtube je již v mluvené, nejde však o jedinou odlišnost, jak už bylo výše zmíněno.

Právě kvůli nové podobě recenze, která se stává čím dál tím populárnější mezi mladými čtenáři se bude tato práce zaměřovat na booktubery, kteří se věnují YA literatuře. Důvodem je specifikace parametrů výzkumu, jelikož budou zkoumány tři knihy recenzované pěti různými booktubery. Vzhledem k tomu, že čtenářské preference bývají dost odlišné a drží se jen v několika žánrech určitého věkového zařazení, je těžké najít někoho, kdo by recenzoval jak knihy pro mladistvé, tak i knihy pro dospělé. Proto se výzkum bude soustředit pouze na jeden z těchto faktorů, a to na knihy pro mládež a dospívající. Tato skupina byla vybrána právě z důvodu jejího rozšíření na Youtube během posledních pěti let.

Hlavním cílem této práce je objevit charakteristické prvky recenzí na Youtube a zjistit, jestli jsou české recenze knih pro mládež a dospívající na Youtube podobné nebo zdali se zcela liší. V případě jejich podobnosti bude možné z těchto poznatků vytvořit dílčí charakteristiku recenze YA knih na českém Youtube.

1 Teoretická část

1.1 Nová média

Youtube se řadí mezi sociální sítě, které spadají pod nová média. Z tohoto důvodu bych ve své práci nejdříve chtěla začít tím, co to nová média jsou. Definovat plně pojem nová média je velmi problematické. I přesto se budu snažit, co nejstručněji a co nejjasněji nová média vystihnout, neboť teprve až pak můžeme zcela pochopit fungování sociální sítě Youtube.

Pojem „nová média“ je těžko popsateľný, protože, všechna média byla jednou nová. Třeba takové Youtube bylo spuštěno už před patnácti lety a stále se řadí do nových médií, i když bychom mohli namítat, že se o zcela nové médium nejedná. „Nová média“ se pod významem, který jim přisuzujeme i dnes, začala označovat už v šedesátých letech minulého století. Jejich hlavním znakem je digitalizace.

Jakub Macek přisuzuje novým médiím několik názvů jako „interaktivní“ či „síťová média.“ Důvodem je, že poskytují širší možnosti interakce mezi čtenářem a textem a také protože jsou vzájemně propojitelná – a navíc je možné je připojit k internetu. Tyto pojmy ale neupřednostňuje, protože nezahrnují celou oblast zájmu.¹ Dále o nich Macek přemýšlí jako o médiích digitálních, k tomuto spojení se přiklání ze všeho nejvíce, protože všechna média, která my v této kapitole nazýváme jako nová, podle Macka spojuje jejich technologická rovina založená na digitalizaci. „Nová média“ nepoužívá proto, že „všechna média byla jednou nová a všechna dnešní nová média budou jednou zase stará.“ (Macek, 2013: 19 [online])

Velmi zjednodušený popis hlavních charakteristik nových médií nám podává Denis McQuail, který považuje za hlavní rysy nových médií vzájemné propojení, přístupnost pro individuálního uživatele jako odesílatele i příjemce, interaktivitu, rozmanité způsoby použití a otevřený charakter, všudypřítomnost a decentralizaci. (2009: 50-51) Za klíčovou vlastnost nových médií považuje stejně jako Macek digitalizaci. (tamtéž)

Lev Manovich přichází s koncepcí nových médií, která zahrnuje pět hlavních principů. Tím nejdůležitějším je podle něj numerická reprezentace, kde jsou objekty nových médií založené na digitálním kódu. To znamená, že všechny objekty nových médií jsou matematicky popsateľné a díky tomu se dá s obsahy nových médií libovolně pracovat. Dalším znakem nových médií je modularita, díky které jsou nová média složená z jednotlivých objektů.

---

¹ „Některá z nových médií na tom se svou technologickou otevřeností vůči interaktivitě nejsou lépe než analogová televize a jiná nejsou zapojená do sítí.“ (Macek, 2013:19 [online])

Manovich připisuje těmto objektům diskrétnost, modifikovatelnost, oddělitelnost a vzájemnou kombinovatelnost. Třetím principem je automatizace, kterou umožňuje číselné kódování a modularita. Mezi zbylé dva principy, které Manovich zmiňuje patří proměnlivost a kulturní překódování. Tento poslední princip popisuje na vztahu mezi jednotlivci a novými médii, ve kterém má struktura nových médií vliv na jejich obsah a také na to, jak s těmito obsahy jedinci zachází. To způsobuje, že struktura nových médií ovlivňují právě ty jedince, kteří s nimi pracují. (Manovich, 2001: 18-48 [online])

1.2 Sociální sítě

Sociální sítě, mezi které patří i zde analyzovaný Youtube, jsou jednou z forem výše definovaných nových médií. Sociální sítě hrají významnou roli v dnešní moderní společnosti, která si svět bez sociálních sítí nedokáže snad ani představit. Fungují jako zdroj informací, zábavy i jako platforma pro kontakt s přáteli a jejich blízkými. Zajímavé je, že podle statistik AMI Digital Index lidé hledají informace na sociálních, ale nedůvěřují jim. (AMI Digital, 2019 [online])

Sociální sítě bychom mohli definovat jako síť v digitálním prostoru, kam se můžeme připojit prostřednictvím mobilu, počítače, tabletu apod. Nachází se tam komunita jednotlivců, kteří si mezi sebou vyměňují různé informace, komunikují spolu, posílají si videa a fotografie, popřípadě spolu mohou pracovat na různých projektech a vytvářet uzavřenější skupiny. (Ray, nedatováno [online]) David Knoke a SongYang ve své knize *Social Network Analysis* sociální síť definují jako „strukturu složenou ze skupiny aktérů, kde jsou někteří členové spojeni množinou jednoho nebo více vztahů. Tyto dvě základní složky jsou společné pro většinu definic sítí – například sociální struktury mohou být reprezentovány jako sítě – tvořené uzly a množinou vazeb.“ (Knoke, 2008: 8) Uzly a vazby zde můžeme chápat jako aktéry a vztahy mezi nimi, což jsou podle Knoke a Yanga nezbytné prvky jakékoliv sociální sítě. (Knoke, 2008: 6)

Facebook byl jednou z prvních sociálních sítí, která ovládla téměř celý svět a která funguje dodnes. Samozřejmě existovaly ještě jiné platformy dávno před Facebookem jako MySpace nebo Friendster, ty ale postupně zanikaly. (Miller, 2016: 1-2 [online]) Facebook je jedinečný tím, že lidi spojuje napříč celou zeměkoulí. Během několika sekund se každý dokáže spojit s kýmkoliv, kdo je na Facebooku registrovaný. Facebook ale také přináší lidem nové informace, kde každý může sdílet téměř cokoliv. Tato platforma dodnes převyšuje veškerou konkurenci. I když v poslední době lidé začali hojně využívat Instagram, který je založený

především na účtech s fotografiemi, stále je Facebook sítí, kde se sdružuje obrovský počet uživatelů. Důvodem jsou ale i jeho inovace v podobě vytváření nového designu nebo nových chatovacích platform jako je Messenger nebo WhatsApp. (Bobrov, 2019 [online]) V počátcích 21. století se ale vytvořila i síť, která je dodnes populární díky tomu, že je největší úschovnou videosouborů, kterou bychom mohli mezi sociálními sítěmi najít, a tou je Youtube. Každý člověk, který má zájem, si tam může založit účet a sdílet svá videa. Samozřejmě má tato sociální síť určitá pravidla, podle kterých nemusí být obsah vždy povolen.

V České republice jsou hojně užívané Facebook, Youtube, Instagram, pak ale také profesní sociální síť LinkedIn a v menší míře i Twitter nebo seznamovací aplikace Tinder. Podle výzkumů AMI Digital Index se na nejvyšším stupni návštěvnosti v ČR drží Facebook, hned za ním Youtube a následně Instagram. (AMI Digital, 2019 [online]) Je tedy jasné, že tyto tři sociální sítě velmi silně ovlivňují českou společnost. AMI Digital také uvádí, že téměř 80 % obyvatel v ČR využívá sociální sítě denně a tráví na nich přes dvě a půl hodiny.² (AMI Digital, 2019 [online])

Miller ve své knize uvádí, že již neexistuje oddělování skutečného života od toho virtuálního. Dříve tomu tak bylo, ale dnes se podle něj tyto hranice smazávají a online život je pro lidi stejně skutečný jako ten offline. „Sociální sítě se staly nedílnou součástí společnosti, a tak je nemá smysl od ní oddělovat jako samostatné.“ (Miller, 2016: 7 [online])

1.3 Youtube

Youtube je druhou nejnavštěvovanější sociální sítí v ČR a ve světě zastává v sociálních sítích první příčku. Hned po Googlu, kterému Youtube patří, je zároveň druhým nejvíce navštěvovaným webem na světě. (Novotný, 2020 [online]) Od ostatních sítí, které se snaží především spojovat lidi skrz komunikaci, Youtube je zaměřeno na sdílení videosouborů. Můžeme tu tedy najít různá hudební videa, zpravodajství, rozhovory s významnými osobnostmi, ale i amatérská videa nově registrovaných uživatelů, kteří se na Youtube snaží prorazit a zviditelnit svoji tvorbu. Krom toho, že tam může dát kdokoliv, kdo je registrovaný a kdo disponuje internetem a jakýmkoliv nástrojem, který ho na Youtube připojí, téměř cokoliv (Youtube má určitá pravidla, která musí každý uživatel, jenž tam přidává videa, dodržovat),³

---

² Z chatovacích aplikací se v ČR nejčastěji používá Messenger a WhatsApp – obě aplikace patří Facebooku. (AMI Digital, 2019 [online])

³ Typicky sem patří nahota a sexuální obsah, nenávistný, násilný nebo nebezpečný obsah, obtěžování, kyberšikana apod. (Zásady a zabezpečení, nedatováno [online])

mohou zde sledovat videa i neregistrovaní diváci. Je jim ale odepřeno komentování videí nebo jejich hodnocení palcem nahoru či dolů.

„Youtube je web, který sdílí videa; je to sociální síť; je to reklamní nebo marketingový web,“ cituje ve svém textu Paul Soukup Jasona Milese, který tvrdí, že Youtube kombinuje všechny tyto výše zmíněné prvky. (Soukup, 2014: 3 [online]) „YouTube.com je bezplatný a veřejný online video archiv s integrovanými funkcemi sociálních sítí. Jde o platformu pro nespočet virtuálních komunit, z nichž mnohé jsou zaměřeny na předávání znalostí v oblastech zájmu a odbornosti uživatelů.“ (Miller, 2012: 17)

Michael Strangelove pohlíží na Youtube zase jako na sociální prostor, který poskytuje svým divákům intenzivní emocionální zážitek. Virtuální komunita, která tam je, odráží kulturní politiku současnosti a je tak plná spolupráce i konfliktů. (Strangelove, 2010: 4)

Burgess a Green nahlíží ve své knize na Youtube jako na web participativní kultury⁴, kde „příspěvateli jsou různorodá skupina účastníků od velkých mediálních producentů a držitelů práv jako televizní stanice, sportovních společností a hlavních inzerentů až po malé a střední podniky hledající levnou distribuci nebo alternativy k běžným vysílacím systémům, kulturní instituce, umělce, aktivisty, mediálně vzdělané fanoušky a neprofesionální a amatérské mediální producenty.“ (2009: VII [online]) Každý z nich využívá Youtube ke svým cílům a tím kolektivně formuje tuto sociální síť jako dynamický kulturní systém. (tamtéž)

Kdyby šlo Youtube jednoduše definovat, mohli bychom ho nazvat sociální sítí, která se zaměřuje na sdílení amatérských a profesionálních videosouborů. Svoji formou umožňuje komentovat videa, hodnotit je a vytvářet tak konkrétní komunity lidí, které pomáhají spoluvytvářet Youtube jako místo, kde spolu lidé komunikují trochu jiným způsobem než na jiných sociálních sítích.

V roce 2005, kdy bylo Youtube spuštěno jeho tvůrci,⁵ mělo jako každá jiná začínající platforma zprvu málo uživatelů. Tato sociální síť byla věnována zejména amatérským videím, která by lidé mohli sdílet se svými přáteli, ale také s ostatními lidmi. (Dickey, 2013 [online]) Postupně se ale na Youtube začala objevovat videa s kvalitním obsahem a s větší profesionální propracovaností. Jawed Karim, jeden ze tří spoluzakladatelů Youtube vysvětlil, že za velkým úspěchem jejich webu jsou čtyři klíčové funkce: doporučování videí prostřednictvím seznamu „související videa,“ emailový odkaz, který povoluje sdílení videí, komentáře (u videí)

---

⁴ Henry Jenkins ve své publikaci *Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century* popisuje participativní kulturu jako účast publika na mediálním obsahu. Publikum už tak není pouze konzumentem mediálních obsahů, ale stává se aktivním příjemcem a producentem. Jde o opozitní vnímání příjemců jako pasivního publika. (2009: xi-xii [online])

⁵ Zakladateli Youtube byli Chad Hurley, Steve Chen a Jawed Karim.

a zabudovaný video přehrávač. (Burgess, 2009: 2 [online]) V roce 2007, kdy už Youtube patřil společnosti Google, vytvořil partnerský program, který umožňoval placení lidem za jejich virtuální obsah. (Dickey, 2013 [online]) Můžeme tedy říct, že rok 2007 byl revoluční nejen proto, že se Youtube stával populárnějším a zažil mnoho změn, mezi než patřilo například i první přidávání reklam ze strany Googlu, ale také proto, že lidé poprvé objevují nové pracovní místo, které, jak se zdá, je dnes jednou z nejvyhledávanějších profesí mezi mladými lidmi (tamtéž) – téměř každý mladý člověk narozen po roce 2000 chce být Youtuberem (viz dále). (Benešová, 2019 [online]) Největší portál s videoobsahem přinesl také společnosti vzhled do tabuizovaných témat. V roce 2010 například publicista David Savage na Youtube zahájil projekt „It Gets Better.“ Byla to kampaň za LGBTQ komunitu, především byla ale určena teenagerům, kteří byli kvůli své sexualitě šikanováni. (Dickey, 2013 [online]) V dnešní době je na Youtube už mnoho uživatelů vytvářejících obsah, kterým se snaží rozbít ostýchavost lidí mluvit o některých tématech jako je sex, homosexualita, menstruace, užívání drog apod.

Youtube se jako mediální společnost stala agregátorem obsahu, ale sama o sobě není producentem. (Burgess, 2009: 4 [online]) Nabízí tedy obsah ostatních registrovaných uživatelů, ale nevytváří vlastní. Má spíš roli vyhledávače videí, upozorňuje uživatele na nový obsah a také nabízí zdroje příjmů z reklamy prodávané na webových stránkách. (tamtéž)

1.3.1 Youtuber

Youtuber je pojem, jež zná každý člověk, který se pohybuje na sociálních sítích. Oxfordský slovník tento pojem definuje jako „osobu, která nahrává, produkuje nebo se objevuje ve videích na platformě Youtube.“ (Lexico, nedatováno [online])

David Giles popisuje youtubery jako celebrity. Podle něj jde většinou o mladé lidi, kteří jsou ve své podstatě obyčejní, zdánlivě bez jakéhokoliv talentu a bez spojení s mediálním průmyslem. (Giles, 2018: 108) V současnosti bychom youtubery mohli popsat jako slavné celebrity, které mají skutečně velký vliv na své sledující. Jde převážně o mladé lidi do třiceti let, především se tu ale objevují děti a mladiství. Youtuberem se může stát totiž každý, stačí, když si člověk vytvoří na Youtube profil/kanál a může začít nahrávat videa.

Každý youtuber chce mít úspěch a klíčem úspěchu jsou sledující neboli odběratelé daného kanálu, kterým se na této síti říká subscribers.⁶ Ti pak ovlivňují výdělky youtuberů. Zmíněna

---

⁶ Z angličtiny přímo přeloženo jako odběratelé.

byla tedy už funkce odběru určitého kanálu, který si uživatel přeje sledovat i nadále. Youtube pak uživatelům posílá upozornění, pokud na tomto kanálu vyjde nové video. Další takovou funkcí je like a dislike. Pokud divák klikne na tlačítko like, dává tím najevo, že se mu video líbí, v případě dislike je tomu pravý opak. Výhodou této platformy je, že pokud uživatel neporuší žádná autorská práva, může si nechat svá videa zpeněžit, a to tím, že se dostane do partnerského programu Youtube.

Jedním z celosvětově nejsledovanějších youtuberů je Alex Kjellberg, jehož jméno asi nikomu nic neřekne, protože každý ho zná především pod přezdívkou PewDiePie. Ten je známý především díky jeho přenosům, kde hraje počítačové hry. Na svém kanálu má už přes 109 milionů odběratelů a přes 27 miliard zhlédnutí.⁷ V České republice si titul nejsledovanějšího kanálu drží ViralBrothers s 2,74 milionů odběratelů.⁸ Videá sem tvoří a vystupují v nich Erik Meldik a Čeněk Stýblo a slouží především k pobavení diváků. Jejich aktivita na Youtube ale postupně klesá. Prozatím poslední video publikovali v dubnu 2020.

Pokud si pod čísla sledujících jednotlivých kanálů představíme skutečné lidi, tak si člověk uvědomí, jak obrovský vliv musí youtubeři mít. Ovlivňují lidi kolem sebe, a to jak v osobním a pracovním životě, tak ve virtuálním světě. Mají častokrát vliv na to, jaké sociální platformy, tvůrce a další jevy na internetu jejich konzumenti sledují a podporují. Mohli bychom tedy říct, že youtubeři se stali jedni z nejvlivnějších lidí na světě, protože ovládli jednu z hlavních sociálních sítí globální společnosti. Točí se o nich filmy, píšou se o nich knihy, a aby ještě více zviditelnili svoji tvorbu, píšou někteří dokonce své vlastní knihy. Většinou jde o jejich autobiografii a jak se k Youtube a vytváření videí dostali. Příkladem může být velmi známý český youtuber Karel Kovář alias Kovy, který napsal dokonce už dvě knihy. Jedna je jeho autobiografie a jmenuje se *Ovšem*. Ta se stala velmi populární. Na české sociální síti pro čtenáře knih, která se jmenuje Databazeknih.cz, má *Ovšem* přes 600 hodnocení, která jsou z většiny kladná. Takový ohlas se u jiných knih psaných youtubery téměř nevidí. (*Ovšem* – hodnocení knihy, nedatováno [online]) Jeho druhá kniha je už jiného rázu, jmenuje se *iPohádka*, která má klasický námět tradičních pohádek, jediné, v čem se liší je to, že princezna je neustále na Instagramu, její nejlepší kamarádku je slavná youtuberka apod. Další známou dvojicí jsou na Youtube A Cup Of Style, sestry Lucie a Nicole, které po své desetileté zkušenosti na svém kanálu napsali knihu *Deset let se ségrou*. Platí tedy, že pokud máte více stálých sledujících, máte širší a větší vliv, a produkty, které vytvoříte na trh, mohou mít aspoň nějakou minimální záruku toho, že se budou prodávat. Za jejich úspěchem ale nejsou pouze milé úsměvy, dobré

---

⁷ Ke dni 8.4.

⁸ Ke dni 8.4.

radly nebo vtipné výlevy na kameru. Za jedním čtvrt hodinovým videem jsou hodiny a hodiny práce. Nejprve musí naplánovat, co bude tématem jejich videa, pak se připravit, natočit materiál a následně ho sestříhat. Youtuběři tak sami sobě dělají scénáristy, režiséry, střihače, zvukaře, a ještě k tomu vystupují ve videu. Nejde o jednoduchou práci, a hlavně ne o levnou, jelikož u diváků v dnešní době záleží i na tom, jak kvalitní je zvuk i obraz, a proto známí youtuběři vkládají hodně peněz do nejmodernější techniky, aby jejich videa měla tu nejlepší kvalitu. Hlavním výdělečným prvkem youtuberů jsou reklamy a propagace produktů, jejichž firmy jim následně za tyto výstupy buď platí, anebo dochází k barterové spolupráci, která je založená na výměnném obchodu. Firma poskytne youtuberovi zdarma produkt a ten ho následně propaguje na svém kanálu.

1.4 Booktube

Booktube je pojem odvozený od slova Youtube s tím rozdílem, že v jeho první části se zaměnilo slovo ‚You‘ s ‚Book.‘ Tak jako se na každé sociální síti rozvine určitá komunita lidí s podobnými zájmy, takové se najdou i na Youtube. Jednou z nich je skupina lidí, kteří mají rádi knihy, povídají si o nich a dávají si na dobré knihy tipy. Proto se jí začalo říkat booktube – ‚book‘ v angličtině znamená kniha. Jde o komunitu, která je na této platformě poměrně dlouho a její prvopočátky se datují už do roku 2010, kdy poprvé vyšlo knižní video. Na svém kanálu ho publikoval španělský literární bloger a spisovatel YA literatury (literatura pro mládež a dospívající) Javier Ruescas. Anglicky mluvící komunita ale nezažala a o pár měsíců později vyšlo další knižní video už v angličtině, které natočila Christine Riccio (González, 2018: 16-17 [online])

Termín „Booktube“ vyznačuje tedy komunitu lidí na Youtube, kteří vytváří videa o knihách a jejich čtení. Booktuber je člověk, který tato videa vytváří a přidává je na Youtube. Diváci na videa reagují formou komentářů nebo vytvoří video, ve kterém reagují již na vzniklé video. Na booktubu je pak mnoho různých formátů, které nabízí spoustu recenzí na různé knihy. (Albrecht, 2017: 18)

Kathryn Perkins popisuje booktube jako online komunitu, ve které „lidé sdílejí v podstatě všechno, co souvisí s knihami. K dispozici je tu jakýkoliv typ obsahu pro každého čtenáře.“ (2017: 352 [online]) Perkins také říká, že booktubová komunita není omezena jazykem, jelikož tu jsou obsahy v angličtině, francouzštině, italštině, španělštině a mnoha dalších. Díky tomu se fyzické a jazykové hranice booktubu stírají a jsou tak neomezené. „Tato komunita a YA knihy jsou ‚hraničními objekty,‘ které komunitu spojují a pomáhají jí v rozkvětu.“ (tamtéž)

Český booktube se začal rozvíjet až o pár let později. Mezi první booktubery patří například Vojtěch Hamerský (EclecticReader), Markéta Maroušová (Svět podle Marillee), Irena Teplá (Kniháňkov) a další. V počátcích českého booktubingu nebyla v této sféře velká konkurence, a proto bylo lehčí získat hned zpočátku větší počty sledujících, dnes je tomu ale jinak. Booktuberem může být v podstatě kdokoliv, ale prosadit už je v dnešní době mnohem těžší. Konkurence se na české scéně za poslední tři roky tak výrazně zvedla, že každý divák má možnost vybrat si člověka podle toho, jakému žánru se věnuje, jak je zajímavý jeho obsah nebo jak je sám booktuber divákům sympatický svojí promluvou apod. Proto se booktuberi snaží vymýšlet nové formáty, kterými zaujmou své diváky. Z většiny případů jde ale o přebírání formátů videí ze zahraničí, a proto existují určité typy videí, která se u českých booktuberů objevují poměrně hojně. Mezi ty nejčastější patří například „knižní haul/knižní přírůstky.“ V tomto případě jde o videa, která jsou většinou točená na konci měsíce a booktuberi v nich ukazují, jaké nové knihy si za dané období pořídili. Tomuto formátu jsou trochu podobné „unboxingy,“ kdy divák sleduje, jak člověk na videu před ním rozbaluje svoji objednávku s knihami a dané knihy mu rovnou ukáže a lehce představí podle anotace knihy apod. Tento typ videí ale nebývá pravidelný. Dalším typem videa, který nechybí na žádném kanálu je „wrap up“/přečteno, jehož hlavní náplní je sdělit divákovi, jaké knihy booktuber za určité období (většinou za měsíc) přečetl, následně každou knihu ohodnotí a poskytuje tím tzv. recenzi. Někdy může být součástí videa i „TBR“ (to be read): jde o čtecí plány na další měsíc či jiné časové období, které si volí sám booktuber. To, že jsou recenze knih součástí videa wrap up není dnes už nic nezvyklého. V počátku booktubu je možné najít ještě 5 až 10minutová videa, která se věnovala jedné knize a jejímu zhodnocení. Pro tvůrce to byla ale zbytečná práce, protože pokud četli větší množství knih (což je dost běžné v knižní komunitě), měli najednou na svém profilu během měsíce například dvacet videí, které diváci nestíhali ani konzumovat. Pro diváka jako takového je důležitá kvalita ale také pravidelnost. Pokud si booktuber nestanoví den, kdy bude svá videa pravidelně vydávat a jednou přidá na svůj kanál 5 videí během měsíce a podruhé vydá pouze v měsíci jenom jedno video nebo žádné, počet odběratelů mu nebude narůstat a je možné, že bude spíše ubývat. Z toho důvodu si booktuberi vytvořili „wrap up,“ tedy video, kde hodnotí všechny své přečtené knihy za dané období. S tím také souvisí délka recenze jedné knihy. Když vycházely (a u některých kanálů stále vycházejí) videa s recenzí na jednu knihu, byla recenze obsáhlejší. Dnes se youtubeři snaží mít pravidelná videa maximálně do 20 minut, aby diváka nenudili. Pokud někteří booktuberi tedy mají v jednom takovémto videu 6 a více knih, je každé knize věnován menší prostor.

Dalšími typy videí, která ale nejsou už pravidelná, patří mimo už výše zmíněné „unboxing“ i velmi populární „bookshelf tour.“ Tato videa bývají většinou časově delší (půl hodiny a déle). Knižní youtubeři v nich ukazují, jaké knihy se nacházejí v jejich knihovně, podle čeho je mají uspořádané (žánr, spisovatel, barva obálky apod.) a vždy celé video doprovází slovem – vypráví například, jak se k daným knihám dostali nebo některé knihy ještě krátce zhodnotí. Dále tu jsou tzv. „tagy“ (soubor knižně zaměřených otázek, na které booktuber v rámci videa odpovídá – na konci nominuje další booktube kanály, které mohou výzvu přijmout a odpovědět na ty samé otázky – jde v podstatě o řetězovou hru knižních otázek). Tagy jsou většinou vytvořeny za účelem rozhýbání konverzace mezi čtenáři. Jedním z nejpobulárnějších tagů, který vytvořila TheBookArcher, je “Unpopular Opinion Book Tag,” podle kterého by booktuberi měli sdělit své nepobulární názory na knihy. Příkladem může být: 1. Pobulární kniha nebo série, které se vám nelíbila. 2. Pobulární kniha nebo série, kterou všichni ostatní nenávidí, ale ty ji zbožňuješ. 3. Milostný trojúhelník, kde hlavní postava skončila s někým, s kým podle tebe neměla skončit. 4. Pobulární knižní žánr, který sotva vezmeš do ruky. 5. Pobulární nebo milovaná postava, která se ti nelíbí. (...) (Perkins, 2017: 353 [online]) Pak se tu také objevují videa srovnávající knihy a jejich filmová/seriálová zpracování anebo knižní štafety. Knižní štafety jsou v poslední době velkým trendem. Jde v podstatě o to, že se několik lidí dohodne na tom, že budou postupně číst stejnou knihu. Každý člověk, který knihu zrovna čte, v ní označení jeho oblíbené pasáže citáty, může do psát svoje myšlenky, kreslit apod. Popsaná kniha se pak nakonec vrátí k původnímu majiteli, který knižní štafetu zorganizoval. Celý smysl je v tom, že čtenáři takhle mohou mezi sebou sdílet své pocity ohledně knihy, a to tímto zábavným způsobem. Tento trend se většinou dokumentuje na Instagramu, ale někteří uživatelé ho sdílí i na svých youtubeových kanálech. Pokud bychom ale srovnali zahraniční a českou booktube scénu, bylo by nám patrné, že většina formátů, která se u nás objevila, byla převzatá ze zahraničí.

Co se týče žánrového zastoupení, je booktube velmi bohatý. Najdou se tu kanály, zaměřené na fantasy, sci-fi, detektivky, dystopie, detektivky, thrillery, společenské romány anebo romance, které tu jsou nejčastěji zastoupené. Nejvýrazněji se na knižním Youtube objevuje YA literatura neboli literatura pro mladistvé a dospívající, která se během posledních tří let ještě rozšířila. Proto veškeré výše uvedené žánry na Youtube najdete právě v této věkové kategorii. Často je pojem YA chybně nazýván žánrem, jedná se ale pouze o rozlišení věkové kategorie čtenářů. Do YA tak může patřit dívčí román, fantasy, sci-fi, detektivky a další.

Jak už bylo výše zmíněno, český booktube je velmi bohatý na YA literaturu všech žánrů, každý mladistvý čtenář má tak možnost najít si takový kanál, který bude vyhovovat jeho

čtenářským preferencím. Vzhledem k tomu, že ale každý má trochu jiné žánrové chutě, je téměř nemožné najít booktubera, který hodnotí knihy ze všech žánrů, spíše se specializují na konkrétní žánry. Zklamání možná budou lidé, kteří čtou adult (dospělou) literaturu, ta se tu objevuje jen velmi zřídka. Důvodem je právě věkové zařazení booktuberů, kteří dané knihy hodnotí. Jejich věkové rozmezí je zhruba mezi 12 až 25 lety, kam spadá stále YA literatura. Na Youtube ale najdeme i starší osoby (například Suzanne A. White, Foxí) hodnotící knihy řazené mezi YA kategorii, a to je důkazem, že i knihy pro mladistvé mají starším lidem ještě stále co nabídnout.

Jedním z klíčových faktorů založení booktubového kanálu je motivace. V počátcích bylo pouhou motivací radost z recenzování knih na video. Šlo o něco nového a každý tvůrce získal možnost předat svoje myšlenky dál veřejnosti. Youtube se čím dál tím více rozšiřovalo a zájem o video recenze byl mnohem vyšší než o ty psané. Důvodem je samozřejmě, že video recenze byly zpočátku novinkou. Rozvoj Youtube a knižní komunity na něm umožnil českým nakladatelstvím a knihkupectvím na této platformě najít nový způsob propagace knih, který se později projevil jako jeden z velmi efektivních marketingových tahů. Postupně začaly lidem hodnotícím knihy s větším počtem odběratelů, přicházet nabídky na spolupráce. V případě knižní komunity můžeme říct, že se jedná o barterovou spolupráci, kdy dané nakladatelství či knihkupectví zasílá těmto lidem knihu na recenzi – tzv. recenzní výtisk, který není prodejný. Samotná propagace knihy a to, jak bude vypadat, probírá nakladatelství s recenzentem ještě před uzavřením spolupráce. Dalším možným východiskem, jak získat spolupráci, je oslovit nakladatelství přímo. Nakladatelství, které se nejvíce objevuje na sociálních sítích v České republice a je ze stran knižních tvůrců nejvíce propagované, je Albatros Media. To si vytvořilo velmi silnou základnu recenzentů jak na Youtube, tak na Instagramu, kde se knižní komunity nejvíce shlukují. Albatros Media je jedním z českých nakladatelství, které má velkou produkci knih z kategorie YA. Albatros Media ještě více rozšířili svoji působnost v rámci YA literatury, a to tím, že přešli na Youtube, kde operuje jejich mladá skupina lidí pod názvem Humbook. Zpočátku se jednalo pouze o festival knih pro mladistvé, v rámci zvýšení své popularity zavedl Humbook vlastní youtube kanál, kde publikuje různé video formáty jako soutěže, rozhovory s autory apod. Jejich skupina je ale také na Instagramu, kde mají mnohem více sledujících než na youtubovém kanálu. Na sociálních sítích jsou kromě Albatrosu i další knihkupectví a nakladatelství, která si tu v rámci marketingového trhu vedou slibně. Jedním z nich je například knihkupectví Knihy Dobrovský, které si na sociálních sítích zařídilo také dobrou základnu propagace. Rozšíření trhu na sociální sítě a využívání booktuberů k propagaci knih přineslo ale i negativní důsledky. Z dříve poklidné komunity čtenářů se stala marketingová síť, kde dochází postupně k ostrým debatám, které jsou většinou cílené na Humbook a na jejich

příznivce anebo také jejich odpůrce. Kritika dopadá ze stran čtenářů na cílenou propagaci knih prováděnou Humbookem, ale i jinými nakladatelstvími a knihkupectvími. Spoustě lidem začala vadit tato cílená propagace, některým zase vadí, když ostatní kritizují Humbook jako někoho, kdo chce cíleně lidem propagovat i špatné knihy jen za účelem prodeje a zisku a samotnou kritiku považují za nepřiměřenou. Posledním tématem, které se stalo v knižní komunitě silně kontroverzní, byla debata nad knihou *Navždycky*, kterou napsala Olga Zbranek Biernátová, členka Albatros media a vedoucí skupiny Humbook týmu. Kniha byla velmi silně propagovaná. Část čtenářů se obávalo toho, že jí Albatros knihu vydal z „protekce,“ protože je silnou tváří celého nakladatelství, a bylo dost možné, že kniha bude mít úspěch už jen díky autorčině popularitě mezi mladistvými čtenáři.⁹ Olga, známá spíše pod svým instagramovým účtem NoFreeUserNames, rozeslala svoji knihu několika recenzentům, spolupracujícím s Albatrosem. Kniha se dostala i do rukou mnoha dalších booktuberů, kteří sledují Humbook. *Navždycky* od těchto čtenářů nezískala žádné negativní recenze. Pro obyčejného čtenáře, který přemýšlí nad koupí knihy nastává otázka, zdali tito knižní influenceři mluví pravdu nebo jsou ovlivněni tím, že Olgu znají anebo tím, že jim byla kniha poslána jako recenzní výtisk a bojí se ji hodnotit negativně. Tohle je ale pouze jedna větší kauza z mnoha dalších, které se odehrávají v české knižní komunitě a které narušují jejich přirozený chod.¹⁰ Youtube ale i všechny ostatní sítě se pro nakladatelství a knihkupectví stala marketingovým místem, které jim zajišťuje nejvíce zákazníků, a to především díky propagaci knih influencery.

V dnešní době ale už není popularita video recenze tak vysoká jako v počátcích, kdy se v České republice začaly točit knižní videa poprvé. Důvodem je právě příchod Instagramu, kam přešlo mnoho diváků z Youtube a také mnoho tvůrců knižních videí. Někteří tvůrci tak mají youtubový kanál i Instagramový účet, kde se prezentují a zvyšují tak svoji šanci, aby se v dnes nepřeborném množství lidí tvořící knižní obsah prosadili. Pravdou ale je, že Instagram se stává pro knižní komunitu populárnějším. Pavlína Rozsypalová alias rozsypaneknihy si založila v roce 2019 knižní účet na Instagramu. „Instagram mi byl už zpočátku milejší právě proto, že ráda fotím. Kolikrát před Instagramem jsem uvažovala ale o tom, že si založím kanál o knihách na Youtube, jelikož jsem ale opravdu velký introvert, tak jsem nakonec zvolila Instagram, kde se nemusím moc ukazovat. Youtube si chci určitě založit, ale až si více zvyknu na kameru.“¹¹ Strach z kamery může být jedním faktorem, proč je Youtube v rámci knižní komunity až na

---

⁹ Šlo pouze o časté dohady a domněnky čtenářů.

¹⁰ Jde především o komunitu čtenářů YA knih, na které Humbook cílí.

¹¹ Citováno ze soukromé korespondence s Pavlínou Rozsypalovou.

druhém místě za Instagramem, dalším důvodem ale může být i technika, která není úplně nejlevnější.

1.4.1 Influencer

Důležitou roli v rámci booktube hrají influenceri neboli lidé, kteří ovlivňují názory a chování ostatních. (Cambridge University Press, 2018 [online]) Influencer v doslovném překladu z angličtiny znamená ovlivňovatel. Tito lidé v dnešní době působí především na sociálních sítích jako je Facebook, Instagram, Youtube, Twitter apod. Influencer tu figuruje jako určitý zdroj informací pro zájmovou skupinu lidí, které může svojí tvorbou i inspirovat.

„Influencery můžeme chápat jako lidi s velkým sociálním a symbolickým kapitálem a s publikem s jejichž názory a doporučeními motivují své fanoušky, aby napodobovali jejich konzumní život.“ (Albrecht, 2017: 38 [online]) Tzv. influencerského marketingu využívají i nakladatelství. Pokud čtenář uvidí u svého oblíbeného knižního influencera, že propaguje určitou knihu, a to i v rámci spolupráce, je více odhodlaný si knihu koupit, než když na ni vidí reklamy v časopisech, billboardech apod. Jde tu hlavně o důvěru čtenáře ve svého influencera.

Nevýhodou marketingové propagace knih skrze knižní influencersy jsou tituly, které jsou recenzované. Influenceri, a to nejen ti, kteří mají spolupráci s nějakým nakladatelstvím, recenzují v tzv. mainstreamu, tedy recenzují pouze horké knižní novinky. Tento fakt popisuje ve svém článku Brekelmans (2017 [online]), která se domnívá, že recenzování nejnovějších knih je důvodem velké a náročné propagace ze stran nakladatelství. Daná kniha je pak vidět naprosto všude a influenceri tak chtějí ukázat svým odběratelům, že jsou v obraze a mohou jim přinášet právě informace o těchto už tak dost protěžovaných knihách. Kvůli tomuto myšlení influencerů ale nejsou téměř v knižní komunitě vidět starší knižní tituly, tituly vydané menším nakladatelstvím nebo knihy od ne tak známých autorů. V tomto různorodost knih na Youtube a obecně všech sociálních sítí velmi klesá. (tamtéž)

V praxi se můžeme setkat také s tím, že píší autoři dostanou na výsluní vlastní knihu díky základně odběratelů, kterou si vytvořili na sociálních sítích. Především se tak děje ale na Instagramu, popřípadě na Facebooku. Příkladem může být česká spisovatelka z Instagramového účtu psano_strojem, která vlastním nákladem vydala už tři básnické sbírky a na svém účtu má přes 36 tisíc sledujících. Světově známou spisovatelkou, která se podobně dostala do podvědomí čtenářů je Rupi Kaur, jejíž kniha s názvem *Milk and Honey* vyšla v roce 2014. V rozhovoru pro The New York Times sama autorka vypovídá, že Instagram jí pomohl při budování čtenářské základy. Na svém účtu totiž sdílela některé své básně, jako to dělá česká

autorka Monika Návrátová z účtu psano_strojem.¹² Díky rostoucímu zájmu o jejich tvorbu, se obě rozhodly vydat své knihy v tištěné podobě. Influencery se tak stali i sami spisovatelé, kteří propagují své knihy a díky sociálním sítím se jejich tvorba může dostat ve fyzické podobě k čtenářům.

1.5 Young adult literatura

YA literatura,¹³ jak je někdy chybně uváděno, není žánr. Jedná se o zařazení knih do určité věkové kategorie, která se v poslední velmi rozšířila. Cílí především na mládež od 12 do 18 let. (Koss, 2009: 73 [online]) V současnosti se ale tato věková hranice posunula, jsou tu tedy knihy pro čtenáře od 15 do 25 let. Podle Carta se tato hranice zvedla v polovině 90. let. (2001: 95 [online]) Hlavními postavami neboli vypravěči bývají v těchto knihách právě teenageři nebo mladí dospělí, který se potýkají s různými problémy svého věku.

Počátky pojmu YA sahají až do šedesátých let, kdy ho vytvořila Young Adult Library Services Association. Tehdy tam patřily ještě knihy určené pro čtenáře od 12 do 18 let. (Strickland, 2015 [online]) Marketingový trh knih pro mladé expandoval na přelomu tisíciletí, kdy se v knihkupectvích začaly objevovat sekce YA. V té době také vyšla světově populární série Harryho Pottera od J. K. Rowling, která byla zařazená právě do YA kategorie a inspirovala spoustu dalších autorů, kteří se zaměřili na literaturu pro teenagery. Byli jimi například Stephenie Meyer a její známá upíří sága *Stmívání* nebo Suzanne Collins se sérií *Hunger Games* (Strickland, 2015 [online]), která je tak populární, že v roce 2020 k ní vydala ještě prequel,¹⁴ který se jmenuje *Balada o ptácích a hadech*.

V České republice se pojem YA začal více objevovat před osmi lety, tedy v době, kdy na český Youtube přicházeli první booktuběři. Zásahu na tom má ale především nakladatelství CooBoo, které vzniklo v roce 2009 a spadá pod Albatros Media. Výhradně se zaměřuje na literaturu pro mládež. Dále se ale na YA zaměřuje třeba nakladatelství Fragment nebo YOLI. Podle výzkumu *What's Happening in YA Literature? Trends in Books for Adolescents* by znamenalo, že nejčastějším žánrem v YA má zastoupení contemporary literatura¹⁵ (47 %), následovala by fantasy (12 %) a na třetím místě by byla historická fikce (7 %). S menším procentem by pak pokračovaly mysteriózní knihy, sci-fi apod. (Koss, Teale, 2009: 566 [online])

---

¹² Její jméno je na knihách pouze pod názvem Mon.

¹³ Young adult literature znamená v překladu literatura pro mládež a dospívající, v České republice se používá kvůli kratšímu pojmenování její anglický název young adult.

¹⁴ Dějově předchází již vydanou sérii.

¹⁵ Současná fikce

Dnes by podle recenzí na sociálních sítích stále vedla contemporary a fantasy, co se ale změnilo jsou jevy, které se v knihách objevují.¹⁶ Dnes můžeme téměř v každé druhé YA knize zaznamenat LGBT tematiku, častěji se objevují i různé handicap, kdežto v roce 2009, kdy Koss dělala výzkum, nebyl ani jeden z těchto prvků tolik zastoupený jako dnes. (tamtéž)

Celým smyslem YA knih je přiblížit se mladším čtenářům, aby se s danou situací v knize mohli identifikovat a třeba najít i řešení. Proto se do těchto knih dostávají témata šikany, smrti, sociálních problémů, dospívání, lásky a další. (Korytářová, 2017: 8-9 [online]) Jazyk bývá u YA knih často jednoduchý a srozumitelný, protkaný vtípkami a hlavní postava je ta, na kterou má čtenář upoutat svoji pozornost.

1.6 Psaná recenze

V dnešní době může člověk zhodnotit nebo zrecenzovat cokoliv. Ať už jde o literární dílo, malbu, divadelní představení, tak i restauraci apod. Díky sociálním sítím se může každý vyjádřit veřejně k čemukoliv, a proto se postupně začala smazávat hranice mezi profesionálními kritiky a amatérskými recenzenty. Mnoho amatérských recenzentů může mnohem jednodušeji popsat své myšlenky a podat je tak, aby jim čtenář porozuměl. To bývá problém u profesionálních kritiků, kteří někdy popíší danou věc příliš složitě.

Recenzi najdeme v různých mediálních textech, především v rubrice kultury. Mohou mít jak informační, tak i persvazivní funkci. „Zpravidla podávají souhrnnou charakteristiku díla, zmiňují se o jeho tématu a o jeho tvůrcích a často dílo také alespoň v náčrtu zařazují do kulturního kontextu a formulují určitý návrh či konstrukci, jak lze chápat jeho smysl.“ (Hoffmannová, 2016: 289) U recenze jde především o hodnocení díla, kde se předpokládá věcná argumentace. Pokud dochází k emocionálnímu hodnocení, může se jednat o persvazi. Často se jedná v textu o explicitní vyjádření, zdali recenzent dílo doporučuje či nedoporučuje. (tamtéž)

Poslední dobou jsou lidé čím dál tím více zvyklí na bezprostředně rychle dodané informace. Prahnot po nejnovějších a nejaktuálnějších informacích nás naučily hlavně sociální sítě. Pokud jde o recenze, chtějí lidé také co nejrychleji znát názor, zdali dané dílo má nějakou společenskou hodnotu či nikoliv.

Podle Josefa Bečky je u recenze zásadní, že se jedná o aktuální útvar, který „upozorňuje na umělecký výkon a hodnotí jeho kvality a společenský význam.“ (1992: 352) V takovémto

---

¹⁶ Jevy je myšleno například etnicita postav, výskyt náboženství, LGBT tematika, reprezentace zdravotního postižení apod.

případě by se jednalo o recenzi řazenou do publicistického stylu. Recenze v denním tisku má funkci spíše informační nežli hodnotící. Rozdíl je pak v recenzi publikované v odborném časopise, ta bývá mnohem komplexnější a podrobnější. V tomto případě je „doba aktuálnosti delší než u recenze žurnalistické, neměla by však být delší než roční.“ (Bečka, 1992: 353)

Trochu jinak pojímá recenzi Viktor Jílek, který ji rozděluje na odbornou, popularizační a komerční. Recenzi popisuje jako útvar, který má čtenářům přiblížit dílo. Recenze má být založená na vyváženém hodnocení a její textový vzorec má ustálenou podobu. Je tu úvod náležitý základním informacím o díle, pak následuje stať, kde recenzent dílo hodnotí a nakonec závěr, ve kterém je souhrnné zhodnocení. Odborná recenze je specifická v jejím komplexním obsahu a složitějším jazyku. V publicistické recenzi jde především o to, seznámit čtenáře s daným dílem a popřípadě jeho autorem, proto je tu jazyk už mnohem srozumitelnější než u recenze odborné. Hodnocení díla bývá velmi často subjektivní. Posledním typem recenze, o které ve své knize Jílek pojednává, je recenze komerční, která má jako hlavní funkci přesvědčovací a získávací. Argumentace tu je proto nevěcná a cílem je přivést čtenáře ke stejnému názoru o díle jako má recenzent. (Jílek, 2009: 93-94)

S definicí recenze a její odlišností od kritiky nám pomůže encyklopedie od Barbory Osvaldové. Recenze je podle ní „shrnující zhodnocení a posudek druh publicistického textu, jenž má za úkol především informovat a představit veřejnosti dílo (knihu, film, rozhlasovou či televizní inscenaci, výstavu atd.) v hlavních rysech. Na rozdíl od kritiky nemá recenze příliš velký rozsah, a proto se soustřeďuje pouze na hodnocení výrazně kladných či výrazně záporných hodnot. Zároveň stručně představuje tvůrce, sleduje dílo od zrodu a zařazuje ho do kontextu další umělecké činnosti.“ (2007: 168) Z této definice je zřejmé, že kritika je komplexnější a jde více do hloubky oproti recenzi, která je kratší a zabývá se jen určitými prvky díla.

2 Metodologie

V teoretické části jsem charakterizovala a vymežila jevy, kterými se budu zabývat v části analytické. Důležité jsou pro tuto bakalářskou práci platforma Youtube a knižní komunity, které se zde objevují, souhrnně označované jako booktube. Cílem této práce je pomocí deskripce popsat jednotlivé znaky mluvené knižní recenze na Youtube a následně komparací těchto znaků na několika recenzích určit shody a rozdíly této mluvené recenze. V této kapitole se budu zabývat metodologií, kterou jsem zvolila pro naplnění výše zmíněného cíle.

Pro svůj výzkum jsem si vybrala pět českých booktube kanálů – Marka Jurošku, Západní Kniholici, Radši knihu, Eliss Books a Molly v knize, u kterých budu sledovat, jakou podobu mají jejich recenze na tyto knihy: *Prokletý rok*, *Smrtku a Geminu*. Tyto youtubové účty jsem vybrala tak, aby byl vzorek zkoumání co nejširší. Profily mají různou sledovanost od 500 odběratelů až k 9 000 odběratelů. Jsou tu zařazené čtyři dívky a jeden chlapec. Důvodem je, že většina uživatelů na Youtube, kteří se věnují YA knihám a jejich recenzím, jsou ženy a dívky. To, že si za kameru stoupnou raději dívky a hodnotí přečtené knihy, zmiňuje ve svém článku i José Rovira-Collado. (2017: 58 [online]) Muži jsou naopak v rámci booktube oproti ženám v kategorii YA v menšině. Co se týče vybraných knih z hlediska žánru, v případě knih *Smrtky* a *Geminy* se jedná o sci-fi, *Prokletý rok* je řazen do žánru fantasy a všechny spadají do kategorie YA literatury. Právě žánr sci-fi a fantasy jsou pro mladistvé a dospívající těmi nejžádanějšími a nejčtenějšími. Dokazuje tak výzkum Jiřího Trávnička z roku 2013.

Jiří Trávniček provedl tři po sobě jdoucí šetření na území České republiky, které se týkaly čtení a čtenářské kultury obyvatel starších 15 let. Pro nás je relevantní šetření z roku 2013, tedy to poslední, na jehož základě byla vydána i kniha *Překnižkováno. Co čteme a kupujeme (2013)*. Ve svém výzkumu přišel na to, že mnohem častěji čtou ženy než muži. Podle něj jsou také jednou z nejsilnějších čtenářských skupin právě mladiství a dospívající od 15 do 24 let, na jejichž čtenářské úrovni jsou až senioři od 65 let a více. Ostatní věkové kategorie se věnují knihám méně. (Trávniček, 2013: 48-54) Jeho výzkum také ukázal, že právě věková skupina od 15–24 let preferuje především sci-fi a fantasy literaturu, popřípadě slovníky a encyklopedie v rámci vzdělávání. (Tamtéž: 129) Mezi nejčtenější knihy z výzkumu v roce 2013 patří *Babička*, *Harry Potter*, *Padesát odstínů šedi*, *Pán prstenů* a další. (Tamtéž: 131) Jiří Trávniček ve svých nových výzkumech Čtenáři a čtení v ČR v roce 2018 zjistil, že žebříček nejčtenějších knih se trochu změnil. Na prvním místě je *Harry Potter*, následují *Osudy dobrého vojáka Švejka*, *Vejce a já* se dělí o třetí místo s *Vinnetouem* a teprve pak pokračuje *Padesát odstínů šedi*, *Pán prstenů* a *Zaklínač*. (Trávniček, 2018: 13 [online]) Je jasné, že fantasy žánr má

v České republice značné zastoupení. Mezi typického českého čtenáře patří žena z věkové slupiny 15-24 let, která není z nejnižší ani z nejvyšší příjmové kategorie. (tamtéž)

Z výzkumu Jiřího Trávnička tedy vyplývá, že mezi početnější skupinu čtenářů v České republice patří obecně ženy a lidé ve věkové kategorii mladistvých a seniorů. V této práci se ale zabýváme literaturou pro mladistvé a dospívající, která je čtená především věkovou kategorií 15-24 let. Z výzkumu je také patrné, že v mladší věkové skupině je populární žánr fantasy a sci-fi, pokud se jedná o čtení jako zdroj zábavy. Proto jsou do výzkumu zahrnuté dvě sci-fi knihy (*Smrtka*, *Gemina*) a jedna fantasy kniha (*Prokletý rok*). Důvodem výběru pouze tří titulů je možnost lepšího pochopení rozdílů či shod při recenzování stejných knih několika autory.

V analytické části nejdříve krátce charakterizují vybrané profily. Pomocí přímé deskripce popíšu jednotlivé znaky mluvené knižní recenze na každou knihu, kterou jsem do výzkumu vybrala a následně provedu jejich komparaci. Celkem budu sledovat 15 videí a vzájemně budu porovnávat jeden stejný titul u všech pěti booktuberů. V případě komparace jde o srovnání dvou nebo více jevů. Podle Šanderové je možné srovnávat cokoli, pokud najdeme společná kritéria, která můžeme vzájemně porovnat. (2005: 70) Důležité je vybrat společnou třídu, do které je možné tato kritéria umístit a v jejímž rámci je lze dále třídít. (tamtéž) Ještě, než dojde k samotné komparaci, je podle Sedlákové nutné provést níže uvedené body. (2014: 389)

1. *Vymezení objektu komparace a časového období zkoumání.* V případě této bakalářské práce jsou objektem komparace recenze na knihy *Smrtka*, *Gemina* a *Prokletý rok*, které recenzují vybraní booktuberi. Z časového hlediska jde o období 2018-2020, jelikož se jedná o téměř nové tituly, z nichž *Gemina* je nejstarší a vyšla v prosinci 2017. Proto recenze na ni jsou až v dalším roce 2018.
2. *Stanovení cíle komparace včetně rozhodnutí o volbě synchronního či diachronního přístupu.* Cílem této bakalářské práce je objevit charakteristické prvky recenzí knih na Youtube a zjistit, v čem jsou české recenze knih pro mládež a dospívající na Youtube shodné či zdali se zcela liší. Pokud to bude možné, z těchto poznatků bude vytvořena dílčí charakteristika recenze YA knih na českém Youtube. V tomto výzkumu půjde především o srovnání recenzí knih v poměrně úzce stanoveném časovém období. Proto pro tuto práci bude vhodnější synchronní přístup nežli diachronní.
3. *Určení kritérií komparace.* Jako kritéria pro srovnání jednotlivých recenzí, jsem zvolila následující prvky.

- a) **Výstavba struktury samotné recenze.** V tomto případě se budu zaměřovat na to, zdali tvůrce má alespoň nějakou určitou strukturu recenze – tedy úvod a v něm základní informace o díle (kdo je autorem, o jaký žánr se jedná, stručný popis obsahu díla), hodnocení díla (bude více analyzované v dalších bodech) a závěr, ve kterém bude hodnoceno, zdali je nejenom přítomen, ale také v jaké formě.
- b) **Jakým způsobem tvůrce předkládá informace o díle.** Budu také zkoumat, jestli recenzent hodnotí tituly vágně nebo předkládá širší argumenty. Tzn. zda vyjádří svůj názor stylem „knihla byla pěkná, líbila se mi“ anebo jestli se snaží divákům předat hodnotné informace o díle, které by jim daly větší výpovědní hodnotu, na jejímž základě by byl divák schopen posoudit, jestli se mu kniha bude alespoň částečně líbit či ne.
- c) **Jakým způsobem je dílo hodnocené.** Může být hodnocené komplexně a je recenzentem sledované po jednotlivých složkách jako jsou oddíly a kapitoly anebo se recenzent může zaměřit pouze na některé složky a úseky, které pak vztáhne k celému dílu. (Jílek, 2009: 93) Knihy mohou být hodnocené také pouze jako celek.
- d) **Jak se recenzent vyjadřuje k obsahu díla.** Souvisí s prvním bodem. V tomto případě ale bude zkoumáno, zdali recenzent v části hodnocení vyzrazuje zápletku knihy nebo se snaží příběh příliš nevyzrazovat a zdržuje se v rámci základních informací patřících do úvodu.

Pomocí těchto čtyř bodů zjistím, jak si jsou či nejsou podobné mluvené recenze na Youtube od amatérských recenzentů. Výsledky své práce bych chtěla použít k popisu recenzí YA knih na Youtube, pokud to bude z hlediska shody výše zmíněných prvků možné. Tyto výsledky bych ráda více rozvedla v navazující magisterské diplomové práci.

3 Analytická část

3.1 Charakteristika vybraných youtubových kanálů

V této kapitole se budu krátce zabývat booktubery, jejichž recenze jsem do zkoumání zařadila. U každého tvůrce zmíním jeho počátky na Youtube, ale především se budu věnovat charakteristice knižních videí, která booktubeři na své kanály přidávají. Zaměřím se na to, jaké typy videí pro své publikum zpracovávají a jestli vytváří i vlastní originální autorské formáty. Mimo to také poukážu na spojitost určitých youtubových kanálů s humbookfestem a tím, jak tato spojitost ovlivnila typy formátů některých videí u daných tvůrců.

3.1.1 Molly v knize (Zuzana Simonová)

Tento youtubový kanál jsem do svého výzkumu zařadila hned z několika důvodů. Molly začala na Youtube nahrávat knižní videa v roce 2015. Tehdy už sice knižní komunita na Youtube několik let byla, přesto je ale Molly jedna z mála těch známějších a déle působících účtů, které funguje dodnes.¹⁷ V České republice také není mnoho booktubových účtů s tak vysokým počtem odběratelů jako má Molly v knize, který je 9,42 tisíc.¹⁸ Navíc se věnuje mimo jiné i YA knihám, což je pro můj výzkum to nejdůležitější.

Molly se v letech 2018 a 2019 stala ambasadorkou humbookfestu. Jedním z úkolů ambasadorky je humbookfest propagovat na sociálních sítích. Proto u Molly můžeme vidět několik videí, kde přidává různé soutěže s tematikou tohoto literárního YA festivalu. Mimo to jsou jejími nejčastějšími videi wrap upy,¹⁹ které má na konci každého měsíce anebo spojí dva měsíce dohromady, pokud má za jeden přečteno méně knih. Mimo to má u sebe na kanálu vždy roční shrnutí těch nejlepších a nejhorších knih za daný rok. Vydává i samostatné recenze, které už dnes téměř nikdo nedělá. Jejich časový rozptyl je mezi 5 až 10 minutami. Originálním typem videa, které není u ostatních booktuberů obvyklé, je *Čtení 1. kapitoly*. V těchto videích čte Molly vždy první kapitolu z určité knihy, kterou vybere, aby tak mohla divákům přiblížit styl psaní autora a popřípadě, aby divák mohl odušit, jestli se mu kniha bude líbit či ne.

---

¹⁷ Kvůli narození dítěte si dala s natáčením videí na Youtube pauzu a v červnu roku 2020 natočila na dlouhou dobu své poslední video. Natáčet začala opět v březnu 2021. Mezi tím se věnovala svému knižnímu instagramovému účtu.

¹⁸ Ke dni 9.2. 2021

¹⁹ Wrap up/přečteno je formát videa, jehož hlavní náplní je sdělit divákovi, jaké knihy booktuber za určité období (většinou za měsíc) přečetl, následně každou knihu ohodnotí a poskytuje tím tzv. recenzi

3.1.2 Radši knihu (Michaela Faktorová)

Michaela alias Radši knihu začala na Youtube přidávat videa v roce 2017. Není jedna z původních booktubových kanálů, nicméně počtem odběratelů, který činí 8,49 tisíc,²⁰ se stala jednou z těch nejsledovanějších. Přidává především recenze na YA literaturu. Má několik spoluprací. Tou nejzásadnější je spolupráce s Albatros Media. Mimo to, že tomuto nakladatelství recenzuje knihy, dostala také nabídku dočasné práce, která trvala několik let, a kterou již dnes nevykonává. Její prací bylo starat se a vybírat ambasadory humbookfestu, dělat ambadorské merendy a jiné. Z této funkce odešla, ale několik měsíců byla stále členkou Humbooku, pro který natáčela mimo svůj vlastní kanál knižní videa. V únoru roku 2021 opustila i humbook tým, aby se mohla naplno věnovat vlastnímu kanálu na Youtube, Instagramu a e-shopu, který vede.

Na kanálu Radši knihu je opět jedním z nejčastějších typů videí wrap up a pak speciální adventní videa. Velmi originálním typem videa je *Radši host*, kdy si Michaela do svého videa zve různé booktubery i české spisovatele a snaží se je neotřelým způsobem představit svým vlastním divákům a rozšířit jim povědomí o ostatních knižních youtuberech. Člověka z knižní komunity,²¹ který je do videa pozván, nevybírá Michaela, ale vždy ho nominuje člověk, který byl posledním hostem v pořadu *Radši host*. Díky tomu je výběr jednotlivých lidí rozmanitější.

3.1.3 Eliss Books (Eliška)

Eliška²² známá pod svým booktubovým účtem Eliss Books se na Youtube zaregistrovala v roce 2016. Svoje první video ale přidala na kanál až na konci roku 2017. Jejím prvním videem je představení těch nejlepších knih za daný rok, které přečetla. Její kanál čítá 4,91 tisíc²³ odběratelů a má na něm častá videa samostatných recenzí na knihy, která mají stopáž okolo 5 až 10 minut. Mimo to vytváří velmi oblíbený typ videí wrap up. Protože v roce 2019 a 2020 byla vybrána jako humbook ambasadorka, má na svém kanálu také videa propagující humboofest, postupné odkrývání programu až po předvedení darů, které ambadoři získávají od sponzorů festivalu. Zajímavým formátem videí je s jejím nevidomým bratrem, ve kterém se snaží ostatním ukázat, jak čtou knihy právě nevidomí lidé. Ten není sériový, ale je shrnutý do dvou videí. Další typy videí jsou různorodé a nemají žádnou

---

²⁰ Ke dni 13.2.2021

²¹ Může to být kdokoliv z booktuberů, českých spisovatelů nebo zaměstnanců z různých nakladatelství apod.

²² Je známo pouze její křestní jméno.

²³ Ke dni 13.2.2021

pravidelnost. Příkladem může být *E-knihy aneb číst se dá i jinak, Velká reorganizace knihovny, Rady a tipy, kde nakupovat knihy nejlevněji* apod. Mimo tyto videa vyzkoušela Eliška i dva tagy.²⁴ Prvním tagem je *Thank You, next*. Do tohoto tagu Elišku nominovala Michaela z kanálu Radši knihu a tag vznikl na motivy stejnojmenné písně od Ariany Grande. Obsahuje 7 otázek různého typu. Například: Jakou knihu jsi nedočítala? Jaká kniha tě naučila milovat?²⁵ Která kniha tě naučila trpělivosti? A další otázky podobného typu. Dalším tagem, který dělala, jsou *Nepopulární knižní názory*. V tomto tagu mluví především o knihách, knižních sériích, postavách apod., které většina komunity má ráda, ale ona ne.

3.1.4 Západní Kniholice (Lucie Šimková)

Lucie má účet na Youtube založený od roku 2014, ale na dráhu booktubu se dala až roku 2018, kdy zveřejnila své první video *YouTube kariéra započata aneb připravte se na nejhorsí*. V něm se krátce představí a následně pokračuje tipy na letní čtení. Lucie má už něco málo přes 1000 odběratelů²⁶ a její nejběžnější formát videí je stejně jako u předešlých booktuberů wrap up. Točí ale také velmi často tagy a jejím speciálním formátem je série nazvaná *Ze života knihomola*. Jedná se o krátké video, ve kterém vtipně zobrazuje každodenní problémy knihomolů, které ostatní lidé nedokážou pochopit. Tento typ videí je jedno z nejoblíbenějších na jejím kanálu. To se odráží na počtu zhlédnutí, které se pohybuje okolo dvou tisíc. Stejně jako Eliška z kanálu Eliss Books se stala ambasadorkou humbookfestu v letech 2019 a 2020, proto i u ní také najdeme videa ohledně tohoto festivalu.

Lucie je v knižní komunitě známá díky jejímu instagramovému účtu zaměřený na knihy, který měla dříve než svůj booktube kanál. Na svůj Instagram přidává velmi povedené graficky upravené fotky s knižní tematikou, které zvedly její popularitu mezi čtenáři. Protože je grafická úprava fotek náročný proces, rozhodla se, že čtenářům ukáže, jak tyto fotky vytváří a začala o tom natáčet videa na svůj Youtube kanál. Tento typ videí je na jejím kanálu jeden z těch nejméně sledovaných.

---

²⁴ Tag je soubor knižně zaměřených otázek, na které booktuber v rámci videa odpovídá – na konci nominuje další booktube kanály, které mohou výzvu přijmout a odpovědět na ty samé otázky – jde v podstatě o řetězovou hru knižních otázek. Tagy jsou vytvořeny za účelem rozhýbání konverzace mezi čtenáři.

²⁵ U této otázky je těžké říct, jak je přímo myšlena, a proto si ji youtuberi mohou přebrat po svém. Eliss Books si vybrala knihu, která ji naučila milovat knihy obecně.

²⁶ Ke dni 13.2.2021

3.1.5 Marek Juroška

Marek, který dříve vystupoval na Youtube pod názvem Marek je čtenář,²⁷ začal na Youtube natáčet knižní vide v roce 2018, tehdy mu nebylo ještě ani 15 let. Jeho prvním videem je samostatná recenze na knihu *Harry Potter a Relikvie smrti*.

Marek se zaměřuje na videa typu wrap up, tak i na samostatné recenze knih. Často u něho divák najde i různé tagy nebo bookhaul.²⁸ Už od svého booktubového začátku Marek natáčel videa, které nazval *Týden s knížkou*, a které vydával každé pondělí. V těchto videích vždy popsal, jaké knihy se chystá následující týden číst, také které má rozečtené a jak se mu zatím líbí. Tento typ videa naposledy vydal v červenci 2019. O rok později začal vydávat novou sérii, kterou pojmenoval *CO BYCH RADŠI / Harry Potter*. V tomto typu videí divákům odpovídá, kterou ze dvou možností by si vybral raději a tematicky se celá série zaměřuje na knižní ságu *Harry Potter*. Otázky mohou být typu – Zabil bys raději Rona nebo Harryho? Jedl bys celý měsíc z Hagridovy kuchyně nebo z kuchyně U Prasečí hlavy? apod. I přesto, že má Marek od výše zmíněných booktuberek nejmenší počet odběratelů, a to přesně 575,²⁹ je jeho snaha a pokroky vidět na každé novém videu. Ať už jde o zlepšení techniky jako zvuku a obrazu, tak se zlepšuje i v samotném přednesu i tvorbě videí.

3.2 Struktura recenze

Struktura je jeden z nejdůležitějších prvků jakéhokoliv písemného či mluveného slova. Dává nám řád a logiku, a proto jsem se na strukturu zaměřila jako na jeden z jevů, který budu zkoumat v rámci videorecenze.

Výše, v kapitole *Psaná recenze*, jsem zmiňovala některé autory a jejich pojetí recenze. I přesto, že videorecenze se nedá srovnávat s recenzí psanou, rozhodla jsem se vzít aspoň ty největší základy její struktury a zjistit, zdali videorecenze strukturu – úvod, hodnocení díla recenzentem a závěr kopírují. V rámci úvodu se budu především soustředit na to, jak recenzenti představují divákům samotné dílo. Tedy zdali řeknou jeho název a jeho autora/ku/y, jestli zmíní, o jaký žánr se jedná a jestli popíší děj knihy. Samotným předpokladem jakékoliv recenze je hodnocení, bez něj by to nemohla být recenze. V tomto případě budu zkoumat, jestli recenzenti jakýmkoliv způsobem přečtenou knihu hodnotí. Samotná promluva musí být nějakým

---

²⁷ Dnes už jen Marek Juroška

²⁸ Bookhaul je formát videa, ve kterém booktuběři ukazují nejnovější knihy, které si za poslední dobu koupily. Často popisují i jejich děj a vysvětlují, proč si vybrali právě tyto knihy.

²⁹ Ke dni 13.2.2021

způsobem také ukončena, a proto předpokládám závěr. V závěru budu zkoumat, jestli recenzenti shrnují své předešlé hodnocení knihy anebo jestli jen ukončují promluvu svým závěrečným rozhodnutím, zdali se jim kniha líbila či ne. Může se ale samozřejmě stát, že samotná promluva skončí hodnocením bez závěru.

3.2.1 Kniha Gemina

Molly v knize hodnotí titul *Gemina* a všechny ostatní tituly, který budu v této práci zmiňovat, ve třech různých videích, ale všechny jsou typu wrap upu. Co se týče struktury recenze, lze zde najít určitý systém obsahující krátký úvod, hodnocení s popisem děje, a nakonec opět jako úvod krátký závěr. Jelikož je *Gemina* druhý díl třídílné série,³⁰ hned ze začátku recenzentka uvádí, že *Gemina* následuje po knize *Illuminae*. Jako základní informace uvádí, jaké postavy se tu objeví z prvního dílu, že se jedná o volné navázání série, ale nezmiňuje vůbec už autory knihy, o jaký žánr se jedná ani zevrubný popis knihy. Pokud tedy budeme brát výše zmíněné informace jako úvod, je velmi krátký a předpokládá divákovu znalost prvního dílu, což je pochopitelné, vezmeme-li v potaz, že na tuto recenzi by se díval spíše člověk, který už má přečtený první díl *Illuminae*. Plynule přechází na subjektivní hodnocení knihy, od kterého se dostane k popisu postav, které se v knize mají objevit. Po krátkém popisu jejich charakterů se opět přesouvá k hodnocení díla. Závěr je velmi strohý. Zmíní v něm pouze jednou větou kladné hodnocení celého díla a ihned se přesouvá k další recenzi.

Radši knihu opět jako Molly v knize už předpokládá divákovu znalost série. I přesto ihned ze začátku uvádí, o jaký díl se přesně jedná a z jaké je série. Také jako předešlá recenzentka ale neuvádí už žánr knihy ani jeho autory a po velmi krátkém uvedení knihy přechází k hodnocení. V hodnocení pak mimo jiné zmiňuje grafickou úpravu knihy a její oblíbenost sci-fi knih, čímž dává divákovi najevo i žánr knihy. Na konci recenze promluvu ukončuje doporučením knihy pro diváky.

Eliss Books mluví o *Gemině* v červencovém a srpnovém wrap upu za rok 2019.³¹ Před *Geminou* ale hodnotí ještě její první díl *Illuminae* a veškeré základní informace, co se týče jmen autorů nebo specifické grafické úpravy knih už uvádí u této první knihy série a po ní navazuje recenzí na *Geminu*. Jediné, co opět nebylo zmíněno, je žánr knihy. Důvodem vynechání základních informací u *Geminy*, je jejich přednes již u prvního dílu, na které *Gemina* následně navazovala. U této knihy pokračuje v úvodu krátkým shrnutím děje a vysvětlením jejího

---

³⁰ Knihy jdou po sobě jako *Illuminae*, *Gemina* a *Obsidio*.

³¹ Spojila dva měsíce do jednoho videa.

propojení s prvním dílem. Následuje hodnocení, které zakončuje počtem udělených hvězdiček knize. Opět jako u předešlých recenzentek následuje velmi krátký závěr obsahující pouze doporučení knihy divákům.

Západní Kniholice stejně jako všechny předešlé recenzentky hodnotí knihu ve wrap upu a nikoliv v samostatném videu věnovaném recenzi jedné knihy. Opět tu po sobě hodnotí knihy od stejného autora, nicméně z jiné série. V červencovém wrap upu mluví Západní Kniholice o knize *Nikdynoc* od Jaye Kristoffa, který spolu s Amie Kaufmanovou napsal i *Geminu*. Tu recenzuje následně po *Nikdynoci*, a proto mluví o *Gemině* jako o další knize od Jaye Kristoffa, druhou autorku knihy už ale nezmiňuje. Nicméně má oba autory napsané v popisku videa vedle názvů knih, o kterých ve videu mluví. V případě Západní Kniholice jde o recenzi na rereading³² knihy, jelikož když autorka četla knihu poprvé, nikde ji nehodnotila. Úvod je zde zcela vynechaný a recenzentka přechází rovnou k hodnocení, ve kterém odběhne ke grafické úpravě celé série, ale následně se opět vrací k samotnému hodnocení. Závěr tu vůbec není a celá recenze je tak ukončená posledním bodem z jejího výčtu hodnocení.

Marek Juroška jako jediný ze všech recenzentů, které jsem do výzkumu vybrala, hodnotí *Geminu* v samostatném videu společně se třetím dílem této série. I on ale postupně tyto samostatné recenze opustil a věnuje se jiným typům videí jako je wrap up apod. Nicméně ani on v úvodu videa nezmiňuje autory knihy, ani o jaký se jedná žánr. Nutno podotknout, že autory knihy má již zapsané v názvu videa, který je *RECENZE/Gemina & Obsidio /Amie Kaufmanová & Jay Kristof* a žánr je uvedený v popisku videa. Přesto tedy v mluveném úvodu odhaluje divákům krátce děj knihy a hned po něm se věnuje hodnocení. Závěr je stejně jako u většiny výše zmíněných recenzentů kratší a nezahrnuje žádné shrnutí recenze, nýbrž jde jen o doporučení knihy.

3.2.2 Kniha Smrtka

V případě *Smrtky* se jedná o první díl třídílné série. Po ní následuje ještě *Nimbus* a *Zvon*. Oproti *Gemině* se Molly v knize *Smrtce* věnuje trochu podrobněji, co se úvodu týče. Sice opět neříká jméno autora ani o jaký žánr se jedná, ale alespoň už se věnuje stručnému popisu knihy. V úvodu také krátce ukazuje autorovu starší knihu *Bez šance*.³³ Následuje hodnocení a závěr,

---

³² Jedná se o opakované čtení jednoho titulu.

³³ Jedná se opět o sérii. V České republice v roce 2016 vyšel v nakladatelství Knižní klub první díl, ale další díly už nebyly kvůli nedostatku prodeje prvního dílu vydány. V roce 2020 vydalo nakladatelství YOLI znovu první díl této série s jinou obálkou. YOLI i Knižní klub spadají pod Euromedia Group.

kteřý je stejně jako u *Geminy* velmi krátký. Recenzentka pouze zmínila, jak se jí kniha osobně líbila a tím celou recenzi ukončila.

Radši knihu v úvodu mluví o jejím výtisku *Smrtky* jako o reading copy,³⁴ kterou dostala na narozeninové merendě nakladatelství YOLI. Informuje diváky, kdy kniha bude vycházet a kde si ji diváci mohou předobjednat. Následně mluví o žánru knihy a jejím autorovi. V návaznosti s autorem, opět jako Molly v knize, zmiňuje jeho první knihu vydanou v ČR, a to *Bez šance*. Následně *Smrtku* velmi stroze hodnotí a krátce srovnává s knihou *Bez šance*. Také odkazuje na kanál nakladatelství Knižního klubu, kde společně s bookstagramerkou Penny and Books více *Smrtku* rozebírá. Hodnocení se ve videu Knižního klubu ujala větším poměrem právě Penny and Books. Radši knihu pak pokračuje přiblížením děje divákům, po kterém se opět vrací k hodnocení a od něj přechází ke krátkému závěru obsahujícímu opět jen doporučení knihy.

Oproti dvěma předchozím recenzentkám hodnotí Eliss Books *Smrtku* v samostatném videu.³⁵ V úvodu říká, o jaký žánr se jedná, kdo je autorem knihy a také jaké další knihy mohou diváci od autora znát. Upozorňuje i diváky na anotaci *Smrtky*, která prozrazuje zásadní moment knihy. Zmiňuje ale i to, jak si kniha vede mezi ostatními čtenáři a následně přechází k popisu děje. Následně plynule přechází k hodnocení, ve kterém vysvětluje některý jevy, které se v knize objevily a o kterých v hodnocení mluví. V hodnocení se také zmiňuje o dalších dílech této série, kterými jsou *Nimbus* a *Zvon*. Ty ale nehodnotí a jen divákům zmíní, že se bude jednat o trilogii. V závěru nijak neshrnuje své hodnocení, pouze mluví o tom, jak se jí kniha líbila, znovu zmíní její žánr a následně knihu doporučuje.

Jedinou výjimkou, co se typu videa týče, je Západní Kniholice, která *Smrtku* hodnotí ve videu *To nejlepší z knih za rok 2019*. Důvodem je, že knihu hodnotila pouze na svém instagramovém účtu, ale už v žádném wrap upu či podobném typu videí. Nicméně i přesto knihu v tomto videu hodnotí. V úvodu zmíní jak jméno autora knihy, tak i její žánr a popis děje. Uprostřed popisu děje graficky recenzentka označí, že přeskočí jinam a mluví o tom, co dělá, aby si děj zapamatovala a aby věděla, co se jí na knize líbilo a nelíbilo a mohla tak v recenzi knihu lépe zhodnotit. Po tomto odskoku od recenze se ubírá k hodnocení. Západní Kniholice v tomto případě končí hodnocením a závěr zcela vynechává jako u *Geminy*.

---

³⁴ Reading copy je neprodejní výtisk knihy, který je zhotovený ještě před tím, než vyjde oficiální výtisk, který je běžně v knihkupectvích. Reading copies poskytují různá nakladatelství především knižním influencerům tedy booktuberům, bookstagramerům nebo knižním blogerům, aby si mohli knihu přečíst a udělat na ni recenzi ještě před jejím vydáním na trh a tím zvýšit její poptávku.

³⁵ V době, kdy vydala recenzi na *Smrtku* (2018), vydávala především samostatná videa, ve kterých recenzovala jednu knihu nebo sérii. Později tento typ videí přestala natáčet a recenze podává jako většina booktuberů ve wrap upech.

Marek Juroška se jako u předchozí recenze *Geminy* věnuje *Smrtce* v samostatném videu a věnuje této knize tak větší prostor, než je třeba u videí typu wrap up. V úvodu zmiňuje jméno autora a pokračuje popisem děje. Stejně jako Eliss Books Marek upozorňuje na to, že se v anotaci objevuje spoiler.³⁶ Pak přechází k hodnocení a následuje závěr. V závěru Marek mluví o tom, jak se mu kniha líbila, shrnuje popis dvou hlavních postav a znovu diváky upozorňuje na anotaci knihy.

3.2.3 Kniha Prokletý rok

Prokletý rok je ze všech tří vybraných knih nejnovější a také je úplně prvním humbooktipem.³⁷ Molly v knize tuto knihu hodnotí ve svém videu *WRAP UP BŘEZEN + DUBEN 2020* a ve videu ji má ve formě reading copy, což také zmiňuje. V úvodu ihned sděluje, jak se jí kniha líbila, ale už neříká nic o její autorce či o jaký žánr se jedná. Také se v úvodu věnuje debatě, která okolo knihy panovala, a to, že se velmi podobá jinému titulu, kterým je *Příběh služebnice*. Po rozboru této kauzy se Molly v knize přesunula k popisu děje, od kterého velmi plynule přešla k hodnocení celé knihy. Následuje závěr, kde mluví znovu o tom, jak se jí kniha líbila, ve kterém ale už neshrnuje hlavní body jejího hodnocení.

Radši knihu v případě recenze *Prokletého roku* předpokládá divákovu informovanost, co se týče základních informací knihy jako je její autorka nebo žánr, nicméně zmiňuje název knihy. Poté odkazuje ještě na video Humbooku, kde se o knize také mluví a pokračuje popisem děje. Také divákům radí, aby si příliš o knize nezjišťovali, pro lepší čtenářský zážitek a sama knihu dále nerozvádí. Celému výkladu o knize tak schází hodnocení, jediné, co se dá považovat za hodnocení je, když knihu doporučuje ostatním a říká, jak se jí kniha líbila. Také upozorňuje na to, že je kniha humbooktipem a má tak nálepku kvality. V závěru už pouze diváky vyzývá k přečtení knihy.

Eliss Books se k *Prokletému roku* dostala ve formátu reading copy, kterou jí poskytlo nakladatelství Albatros Media. Hned v úvodu zmiňuje název knihy a také, že se jedná o první humbooktip a také jako Molly v knize, se zmiňuje o tom, že je kniha přirovnávána k *Příběhu služebnice*. Následně se přesouvá k popisu děje a hned poté k hodnocení knihy. V závěru recenze se vyjadřuje k tomu, jak se jí kniha líbila, co se jí nelíbilo a krátce shrne proč. Také jí

---

³⁶ Informace prozrazující důležitou část děje.

³⁷ Humbook tým zavedl výběr těch nejlepších knih, kterým dává titul humbooktip. Za humbooktip se vždy zavazuje jeden člen humbook týmu a kniha má pak na českém přebalu napsáno, že se jedná právě o humbooktip. Na přebalu se objevuje také krátké doporučení člověka, který se za kvalitu knihy zavázal. V případě *Prokletého roku* to byla Olga Biernátová alias Nofreeusernames.

hodnotí v hvězdičkovém hodnocení, které pak v závěru ještě vysvětluje. Na závěr ještě zmíní, o jaký žánr knihy se jedná.

Západní Kniholice v recenzi *Prokletého roku* nezmiňuje vůbec název knihy, autorku ani o jaký žánr se jedná. V rámci úvodu se zaměřuje na to, že se jedná o humbooktip a tudíž byla kniha vidět téměř všude na sociálních sítích. Také mluví o tom, jak si kniha v rámci knižní komunity vedla a jak se sama recenzentka ke knize dostala. Poté plyně navazuje popisem děje a následně hodnocením, kterým opět ukončuje recenzi, stejně jako u předchozích dvou knih a žádný závěr tu není.

Marek Juroška hodnotil *Prokletý rok* v době, kdy už přecházel ze samostatných videí na wrap upy, a proto i tuto knihu už hodnotí v rámci wrap upu, který spojil dohromady s bookhaulem ve videu *Bookhaul, Wrap up: Březen a Duben 2020*. Hned v úvodu jako jediný u této knihy uvádí její název, autorku a také to, že se jedná o první humbooktip. Poté hned navazuje krátkým popisem děje. V hodnocení mimo jiné zmiňuje i své hvězdičkové hodnocení knihy, které zdůvodňuje. Závěrem pouze knihu doporučuje čtenářům a tím recenzi končí.

3.2.4 Shrnutí

Pokud posoudíme výše popsané recenze, můžeme sledovat, že všechny uvedené recenze obsahovaly úvod, ačkoli ne vždy měl stejnou formu. Nejčastěji se v úvodu objevoval popis děje, výjimkou byla recenze Radši knihu na *Smrtku*, kde popis děje byl uveden až téměř před koncem recenze. U *Geminy* se popisem děje mnou vybraní recenzenti krom Marka Jurošky nezabývali. Důvodem, může být však to, že se jedná o pokračování série a popisem děje by tak mohly divákům vyzradit důležité věci z prvního dílu. Po úvodu následovalo hodnocení, které také u každého recenzenta mělo jinou formu, někdy bylo hodnocení obsáhlejší, jindy bylo velmi strohé. Jak vyplývá z výše uvedené deskripce recenzí, závěr nebyl vždy přítomen. Týká se to především recenzentky Západní Kniholice, která své recenze končí hodnocením. Závěry u ostatních recenzentů byly velmi stručné, někdy i jedno větné, kde buď (ne)doporučovali knihu nebo mluvili o tom, zda se jim líbila či ne.

Všechny recenze mají společné dvě věci, a tím je úvod, kterým recenzi začínají, a ve kterém booktubeři vždy zmiňují název knihy a poté popřípadě další informace, které jsou u každého booktubera různé. Druhým společným znakem recenzí u všech booktuberů je samotné hodnocení knihy, které je vždy přítomné, ale pokaždé podané různými způsoby. Hodnocení u všech recenzentů začíná nejdříve tím, jak se jim kniha líbila či nelíbila a poté následuje buď

zhodnocení jednotlivých bodů, který považovali recenzenti za důležité anebo stále opakují obecné hodnocení jejich oblíbenosti dané knihy.

Rozdíl je také v jednotlivých recenzích. Ve výše uvedené analýze jsou zmíněné tři druhy videí, přičemž tím nejčastějším je wrap up, pak samostatná recenze na celé video a jedno video podobné wrap upu, které ale místo měsíčního shrnutí knih rekapituluje nejlepší knihy za určitý rok. Pokud porovnáme recenze ve wrap upech s videi se samostatnými recenzemi, můžeme si všimnout, že ve wrap upech je recenze kratší a booktuberi věnují samotnému hodnocení méně času. Ve výše uvedené analýze jsou přesně tři videa, která se věnují samostatné recenzi, přičemž jedno z toho, obsahuje dvě knihy z jedné série. Toto video je na kanálu Marka Jurošky a má pět minut, přičemž mnou zkoumané knize *Gemině* v tomto videu věnuje 2,5 minuty, což je přibližně průměrný čas recenzí ve wrap upech. Další dvě videa se zaměřující pouze na recenzi jedné knihy, jsou ale už o něco delší a podrobnější. Jde o recenze na Smrtku opět na kanálu Marka a také Eliss Books. Marek se recenzi na Smrtku věnuje 7 minut a Eliss Books 9 minut. Hlavní rozdíl mezi recenzemi je tedy i ve formátu videa, kde je klíčové, kolik času booktuberi dané knize věnují. Ve wrap upech kvůli kratšímu času je kladen menší důraz na popis děje, který není tolik podrobný a také samotné hodnocení je mnohem kratší. Důležité je tedy, jaký formát videa booktuber zvolí a podle toho se odlišuje především čas věnovaný jedné recenzi.

3.3 Způsob předkládání informací o díle

V této kapitole se budu zabývat tím, jakým způsobem booktuberi hodnotí knihy v jejich videích. Zdali hodnotí knihy pouze svým subjektivním pohledem anebo zdali svůj názor na knihu podporují argumenty. Za subjektivní hodnocení považují, pokud booktuber říká: „Tahle kniha se mi (ne)líbila,“ „Je to vážně super čtení,“ „Tenhle autor má skvělý styl psaní,“ a podobně. Pokud tyto fráze booktuber nerozvede, proč se mu kniha (ne)líbila, z jakého důvodu jde o skvělé čtení nebo co to přesně znamená, že má skvělý styl psaní, protože pro každého skvělý být nemusí, nejde o argumentované hodnocení a takováto recenze je založená pouze na subjektivním názoru. Pokud ale booktuber řekne: „Kniha byla autentická, protože mezi kapitolami byly zápisy z deníku několika Smrtek, které čtenáře vtáhly ještě více do děje. Kniha je zajímavě napsaná, je psána er formou a každá kapitola střídá pohled jiného člověka. Někdy je tam Smrtka, někdy hlavní hrdina a někdy zase úplně jiný člověk a celá kniha je takto několika pohledy propojená.“ V těchto případech jde už o argumentovanou recenzi, která je podpořená příklady z knihy.

3.3.1 Gemina

Molly v knize v případě Geminy využívá ke svému hodnocení argumentaci, kterou prokládá i svým názorem na knihu, který už ničím nepodporuje, jako když mluví o tom, že má kniha spád, ale už nezdůvodňuje, proč tomu tak je. Pouze uvádí, že je to skvělé, jelikož má kniha hodně stran a čtenáře by nebavilo číst knihu, která se vleče. Za dost abstraktní argument můžeme považovat chvíli, kdy recenzentka říká: „Autoři s vámi cvičí do poslední strany (...) a vy do poslední stránky nevíte, jak to dopadlo.“ Čímž se snaží objasnit svůj výrok, že je kniha neuvěřitelně skvělá.

Radši knihu podává své hodnocení převážně bez argumentace. Mluví o tom, že ji kniha bavila, že se jí líbí, že je skvělý to příběh apod. Už ale nerozvádí, co přesně ji k těmto závěrům vede. Jediným doprovodným argumentem k vyjádření, že je kniha zvláštní, Radši knihu popisuje, že to je stylem grafického zpracování knihy. Její recenze se tak obešla téměř bez nějakého většího zdůvodnění jejích pocitů na tento titul.

Eliss Books se ve svém hodnocení opírá o argumentaci, která čtenářům poskytne přesné vysvětlení, proč se jí kniha líbila. Například když vysvětluje, že je kniha akční i díky svému grafickému zpracování, které v hodnocení popisuje. Také se snaží dát *Geminu* do porovnání s jejím prvním dílem *Illuminae*. Celé hodnocení ukončuje hvězdičkovým systémem, který bývá častý především u psané recenze. Maximální hodnocení, kterého může kniha u ní nabýt je pět hvězd.

Západní Kniholice ve chvíli, kdy mluví o tom, že má *Geminu* z celé série nejradši, má v obrazu videa hvězdičkové hodnocení, které ale neříká a divák ho tak může vidět pouze v obrazovém podání. Ke svému hodnocení využívá argumentaci, ve které se zmiňuje, jako některé předešlé booktuberky, o grafickém zpracování, které ukazuje na kameru a zároveň popisuje, že se jedná o různé fotky, zápisy apod. Jako jediná také oproti předešlým booktuberkám knize vytýká některé věci, u kterých detailně popisuje proč si myslí, že to tak je špatně.

Marek Juroška ve své recenzi hodnotí knihu vágním způsobem. Jeho častým popisem je, jak se mu kniha četla a jak se mu líbila. Takovýto způsob hodnocení opakuje po celou dobu recenze mimo úvodu a části, kdy se rozmluví o skvěle napsaných postavách a toto tvrzení podpoří popisem vývoje jedné z hlavních hrdinek. Během tohoto hodnocení se ve videu snaží ukázat grafické zpracování knihy, které ale nijak dál nerozvádí.

3.3.2 Smrtka

U *Smrtky* se Molly v knize snaží hodnotit především pomocí argumentace. Popisuje například, proč by podle ní bylo lepší číst *Smrtku* v originálním jazyce, kterým je angličtina nebo proč se jí zrovna tady líbila romantická linka. Divák tak sám může posoudit, jestli se mu kniha bude líbit a v tomto případě tomu pomůže i popis děje, který booktuberka více rozvádí. Na konci hodnocení se ve videu objeví hvězda, která několikrát zabliká, což znamená, kolik počet hvězd jí Molly v knize přiřadila. Nicméně slovně už se hvězdičkovým hodnocením nezabývá a pouze konstatuje, jestli se jí kniha líbila.

Radši knihu hodnotí knihu na základě jejího subjektivního pohledu. Sama mluví o tom, že styl psaní autora jí velmi sedí, což ale nemusí být případ každého. Její výrok, že *Smrtka* není pouze pro YA čtenáře dokazuje na tom, že nechala přečíst knihu svému otci, kterému se kniha velmi líbila. Její recenze ale neobsahuje krom tohoto jediného komentáře žádné argumenty podporující její recenzi, ve které mluví o knize velmi vágně stejně, jako tomu bylo u *Geminy*. Tento argument ale nepovažuji za objektivní hodnocení, jelikož samotná zmínka o tom, že se kniha líbila jejímu otci, nijak knihu nepopisuje a nepodporuje ani hodnocení booktuberky.

Eliss Books se u hodnocení této knihy snaží, co nejvíce podpořit svůj názor na nějakém příkladu z knihy. Například když řekla, že je kniha drsná, začala ihned popisovat, jak k tomuto závěru došla. Velmi dobře také popisuje vlastní pocity na knihu, které dokáže zdůvodnit, na příkladech z příběhu. Během hodnocení poskytovala také komplexnější pohled na to, jak funguje svět v knize, protože vždy vysvětlovala určité situace. Například, když mluvila o tom, že se jí líbilo, jak autor ztvárnil postavy, kterým dával jména podle vyznaných lidí, jako byla madam Currie apod. Také v hodnocení srovnává *Smrtku* spolu s významnou sérií *Hunger Games*. Mimo jiné popisuje také grafické zpracování knihy jako podporu jejího výroku, že kniha působí autenticky. Samotná recenze od Eliss Books působí velmi komplexně a divák je na základě této recenze zcela schopný posoudit, zdali je možné, že se mu kniha bude líbit či ne. Samozřejmě spousta věcí je stále subjektivních a z pohledu booktuberky, nicméně knihu přibližuje divákům velmi hodnotně.

Západní Kniholice se stejně jako u *Geminy* snaží *Smrtku* hodnotit na základě argumentů. Nicméně samotné hodnocení je velmi krátké na to, aby stačilo divákům jako plnohodnotná recenze, což je způsobeno spíše typem videa, jelikož se jedná o shrnutí nejlepších knih za rok 2019. Nicméně i přesto zmiňuje o knize dva aspekty, které dokáže velmi dobře podpořit argumenty.

Marek Juroška začíná své hodnocení subjektivním pohledem. Mluví o tom, proč se mu líbily postavy, přičemž jeho důvodem je, že se s nimi ztotožnil. Jde sice o argument, který ale nemusí platit pro každého čtenáře, a proto tento argument považuji za subjektivní hodnocení. Stejně jako Eliss Books zmiňuje grafické zpracování knihy, které jí přidává na zajímavosti. I přesto, že Marek Juroška často v recenzi knihu hodnotí pouze stylem, že se mu líbila nebo nelíbila, snaží se alespoň některé věci argumentovat. Na konci hodnocení ještě knihu hodnotí hvězdičkovým systémem, přičemž maximální počet hvězd, který u něj kniha může získat je pět.

3.3.3 Prokletý rok

Molly v knize ihned na začátku hodnocení této knihy zdůvodňuje, proč je vhodná pro čtenáře vyhledávající YA žánr. Popisuje propojenost knihy s realitou a tím dává, čtenářům ten nejlepší pohled, jak si mohou představit stěžejní myšlenky celého příběhu. Mimo to, jaké prvky se v knize ukazují a mohly by čtenáře potenciálně zaujmout, se snaží své stanovisko podpořit různými argumenty. Nakonec ještě dodává své hvězdičkové hodnocení, které je ve videu oproti *Smrtce* v mluvené formě a už se neobjevuje pouze na obraze.

Radši knihu stejně jako u předchozích recenzí hodnotí knihu bez jakékoliv argumentace. Sama to zdůvodňuje tím, že jí někdo řekl, jakou má kniha podobnost s jiným titulem a tím si svůj čtenářský zážitek zkazila. V hodnocení se tedy dozvíme jen to, jak se jí kniha líbila, ale už ne proč.

Eliss Books stejně jako Molly v knize při hodnocení této knihy dává příběh do souvislosti s realitou a na tom si divák velmi dobře představí hlavní linie knihy. Kombinuje hodnocení pouze subjektivní, které ničím nepodporuje, jako například, když mluví, o tom, že je příběh napínavý a strhující nebo když podává vlastní názory, jak chtěla, aby příběh vypadal, spolu s hodnocením argumentovaným. Konec hodnocení uzavírá slovním hvězdičkovým hodnocením jako u *Geminy*.

Západní Kniholice se snaží své dojmy z knihy argumentovat, ale i přesto přiznává, že to jsou pouze její osobní pocity. Podobně jako některé přechází booktuberky dává příběh do souvislosti s realitou. To, že je příběh čtivý, argumentuje tím, že knihu přečetla na své poměry velmi rychle, což samozřejmě nemusí být stejné pro každého, a proto takovou argumentaci považuji za subjektivní hodnocení. Také vytyčuje některé věci, které se jí v knize nelíbily a zdůvodňuje proč. Mluví i o tom, proč by se tyto věci zase někomu líbit mohly a snaží se být v celé recenzi objektivní. V celé recenzi tak střídá subjektivní názory i objektivní hodnocení.

Marek Juroška v hodnocení *Prokletého roku* vyjmenovává pomocí přídavných jmen, jak na něj kniha působila. Zmiňuje hned ze začátku, kolika hvězdami ji hodnotil po přečtení a jak své hodnocení po určité době změnil a proč. Hodnocení prokládá jak holým subjektivním názorem, tak i argumentovaným, hodnocením. Na konci hodnotí také obálku knihy. Pokud jde o obálky, je zřejmé, že takové hodnocení je zcela subjektivní.

3.3.4 Shrnutí

Shrnutím všech výše zmíněných poznatků je patrné, že u většiny mnou zkoumaných booktuberů převažuje kombinace subjektivních nepodložených názorů společně s těmi, které argumentují. Někteří se snaží argumentovat více, někteří zase méně. Mezi nejlepší recenze, které poskytují divákům tu nejlepší možnost se rozhodnout, zdali se jim kniha bude líbit nebo ne, patří ty, které vytváří Eliška z kanálu Eliss Books. Její hodnocení sice není vždy založené pouze na argumentech, rozhodně je ale jediná, která se snaží podat divákům recenze jasně a objektivně, a to se jí daří. Michaela z kanálu Radši knihu naopak oproti Elišce nepodává ve svých recenzích téměř žádné argumentované hodnocení, které by podpořilo její názor a divák tak v recenzi tápe.

Objektivně vzato neexistuje nic jako měřítko nejčastějších argumentů u youtubových recenzí, protože každá kniha je jiná a u každé je možné hodnotit něco jiného. I přesto se v hodnocení objevují některé typické body, které buď booktuberi argumentují anebo je nechají stát samy o sobě. Příkladem může být styl psaní autora/autorky nebo jak rychle či pomalu ubíhá děj, což je často ze strany booktuberů argumentované tím, jestli je kniha akční nebo jak moc akčních scén má. Pokud jich má hodně, je podle booktuberů kniha rychlejší na čtení. Poměrně často je také hlavním bodem hodnocení romantická linka. Jelikož se v této práci zaměřuji na YA knihy, ve kterých je téměř vždy nějaká romantika, booktuberi ji ve svých recenzích velmi často zmiňují a hodnotí. Mimo to se obecně recenzenti zaměřují i na postavy, a to, jak jsou napsané a jak moc reálně vystupují. Tyto čtyři body – styl psaní autora, rychlost ubíhání dějové linky, romantická linka a vystupování postav, jsou obecně nejčastějšími body v hodnocení každé recenze.

Objektivní argumentované hodnocení se objevuje se subjektivním hodnocením v recenzích ve stejné míře. Většina mnou zkoumaných booktuberů kombinuje obě tyto varianty v jedné recenzi. Výjimkou je Michaela z kanálu Radši knihu, která knihy hodnotí spíš subjektivním pohledem a podává o nich pouze jejich dějový popis. Oproti tomu Simona

z kanálu Molly v knize a Eliška z kanálu Eliss Books svá stanoviska na knihy podporují jasnými argumenty.

3.4 Způsob hodnocení díla

V této kapitole se budu zaměřovat na to, jak komplexně booktuběři jejich přečtené knihy hodnotí. To znamená, že se budu soustředit na to, jestli dílo hodnotí pouze jako celek a nevybírají žádné specifické body, které je nějakým způsobem zaujaly, nebo jestli právě tyto body vybírají a vztahují je k hodnocení celého díla anebo jestli hodnotí celé dílo komplexně po jednotlivých složkách, např. po kapitolách. Poslední varianta se zdá ale být nejméně pravděpodobná kvůli tomu, že se jedná o mluvenou recenzi, kterou zprostředkovávají především amatérští recenzenti, kteří se snaží vyjít vstříc svým divákům a pro které by mohlo být komplexní hodnocení knih po jednotlivých částech zbytečně zdlouhavé a nezáživné.

3.4.1 Gemina

Co se týče způsobu hodnocení, Molly v knize vytyčuje jednu oblast zájmu, kterou vztahuje k celému dílu, a to jsou postavy a styl psaní autorů. Mimo tyto dvě oblasti hodnotí knihu jako celek, když mluví o tom, že má spád, objevují s v ní často akční scény nebo v ní dojde k velkému nečekanému zvratu.

Radši knihu stejně jako Molly v knize ve své recenzi vyzdvihuje především postavy, ale zaměřuje se i na grafické zpracování knihy. Mimo tyto dva body ale hodnotí knihu jako celek ve stylu, že se jí kniha líbila, že je zvláštní, skvělá apod.

Eliss Books ve své recenzi začíná obecným hodnocením. Poté se věnuje především jednomu bodu, který vztahuje k hodnocení celé knihy. Mimo to zmiňuje ještě její výhrady k závěru knihy a tyto body následně shrnuje v obecném hodnocení, které opět opakuje v závěru recenze.

Západní Kniholice zprvu hodnotí knihu, jaká je jako celek – originální, čtivá, napínavá apod. Vytyčuje v knize ale tři hlavní body, které následně vztahuje k celé knize. Zajímavé je, že knihu hodnotí nadmíru kladně, ale z těchto tří bodů, kterými se ve videu zabývá, jsou dva z nich negativní a klade na ně větší důraz než na první bod, který spíše knize přidává na její kvalitě. Tyto body vztahuje k obecnému hodnocení knihy, které zmínila už na začátku výkladu

a závěr zcela vynechává. Proto v něm není možné hledat žádné obecné shrnutí částí, o kterých mluvila.

Marek Juroška jako všechny booktuberky před ním se věnuje hodnocení knihy jako celku – je dokonalá, čte se rychle apod. Hlavní bod, který mimo obecné hodnocení zmiňuje, jsou postavy. Tento bod pak následně přidává k závěrečnému hodnocení knihy, ale žádné další body nerozvádí a knihu hodnotí spíše obecně.

3.4.2 Smrtka

Molly v knize zmiňuje v recenzi několik hlavních bodů, kterým se věnuje a vztahuje je k celému hodnocení knihy. Patří mezi ně například plynutí děje, problematika překladu jazyka nebo romance objevující se v knize. Mimo tyto body se věnuje i obecnějšímu hodnocení knihy a na základě kvality této knihy posuzuje i její další díl.

Radši knihu prvně mluví o obecném hodnocení knihy. Následně se pak věnuje stylu psaní autora. Ten vztahuje jako jeden kladný prvek všechny jeho knih. Nicméně dále v recenzi mluví jen o tom, jak je kniha skvělá, jak se jí líbí, a tak se věnuje hlavně obecnému popisu knihy, než aby vybrala pro ni ty nejdůležitější prvky a pak je vztáhla k celému dílu.

Eliss Books prvně hodnotí knihu obecně a pak přechází k vyjmenování pro ni hlavních důležitých bodů, jako jsou charaktery postav, styl psaní autora, a to jakým způsobem je kniha napsaná nebo specifické zpracování kapitol v knize. Všechny tyto body následně vztahuje k celkovému hodnocení díla.

Západní Kniholice stejně jako Eliss Books hodnotí knihu prvně obecně a poté přechází k určování bodů, které ji na knize nejvíce zaujaly. Jsou jimi například střídání pohledů postav nebo to, jakým způsobem se tu rozvíjí romantická linka. Opět pak tyto body vztahuje k hodnocení celé knihy, které bylo ale pouze na začátku recenze, jelikož booktuberka vynechává závěr.

I Marek Juroška nejprve začíná obecným hodnocením, přičemž následně se dostává k samostatným bodům, které ho na knize zaujaly a snaží se je předat svým divákům. Mluvil například o několika velmi zajímavých myšlenkách, které se v knize objevují, o skvěle napsaných postavách, zajímavém zpracování kapitol apod. Tyto body, stejně jako všichni ostatní výše zmínění booktuberi, pak vztahuje k hodnocení celé knihy. Také na základě obecného hodnocení této knihy předpovídá kvalitu jejího dalšího dílu.

3.4.3 Prokletý rok

Molly v knize začíná nejdříve obecným hodnocením knihy, jak se jí líbila a poté se pouští do jednotlivých prvků, které ji v knize zaujaly. Hodně tyto jevy zobecňuje na naši společnost. Jde například o vztahy mezi postavami, pohled na určité věci apod. Dále ale mluvila o zobrazení hororových prvků nebo romantické lince. Jednotlivých bodů u této knihy zmínila opravdu dost a velmi dobře se z nich pak dal udělat závěr jejího celkového hodnocení.

Radši knihu hodnotí *Prokletý rok* pouze obecně a žádnými body, které by ji v knize zaujaly, se nezabývá. Jediné, co zmiňuje, je závěr knihy, který byl pro ni podle jejích slov velmi emotivní. Jako jediná, oproti ostatním zmíněným booktuberům, se hodnocení knihy věnuje nejméně.

Eliss Books stejně jako u předchozích dvou knih prvně hodnotí knihu z obecného hlediska a následně se věnuje jednotlivým bodům. Stejně jako Molly v knize popisuje provázanost děje s realitou společnosti nebo jako jeden bod také zmiňuje vztahy mezi postavami. Opět pak všechny jednotlivé prvky vztahuje k hodnocení celé knihy.

U Západní Kniholice můžeme najít podobný vzorec jako u výše recenzovaných knih ostatními booktubery. Začíná obecným hodnocením tím, že je kniha drsná, surová apod. Západní Kniholice jako jeden bod vyzdvihla především samotnou myšlenku děje, také mluvila o vystavění světa v knize nebo romantické lince. Tyto body vztahuje k celému hodnocení knihy, které už uvedla na začátku recenze, jelikož závěr u knihy vynechala.

Marek Juroška není výjimkou a také začíná nejprve obecným hodnocením knihy. Poté knihu dělí na pasáže, u nichž popisuje, že některé byly méně zajímavé než ostatní. Každopádně neříká, o jaké pasáže přesně šlo, a proto i tento jeho výrok považuji za jeden z vyřčených bodů, ze kterých následně dává dohromady svůj celkový názor na knihu.

3.4.4 Shrnutí

Celkově se všichni výše zmínění booktuběři zabývají tedy jak jednotlivými prvky, které vztahují k hodnocení celé knihy, tak i obecným hodnocením, které není důsledkem žádného zmíněno bodu v jejich recenzích. Jedinou výjimkou je recenze na knihu *Prokletý rok* od Michaely z kanálu Radši knihu, která hodnotila knihu pouze v obecné rovině a žádné specifické body zde nevytyčila. Mimo tuto jedinou recenzi můžeme říct, že booktuběři se v hodnocení knih vždy opírají minimálně o jeden pro ně zajímavý prvek z knihy, ať už jde o styl psaní autora, vývoj postav, grafickou úpravu kapitol či jiné, který následně vztahují k celému hodnocení knihy.

Všichni mnou analyzovaní booktuberi mají ve své recenzi společné obecné hodnocení na začátku výkladu. Jak už jsem výše zmínila, s výjimkou jediné recenze, je společným znakem i vytyčování důležitých bodů, které booktubera na knize zaujaly. Tyto body následně booktuberům slouží v závěru recenze k celkovému hodnocení. Opět jedinou výjimkou je Lucie z kanálu Západní Kniholice, která závěr ve svých recenzích zcela vynechává, a proto je její obecné hodnocení pouze na začátku recenze, které vysvětluje dále na jednotlivých bodech. Pokud porovnáme stavbu hodnocení videí na jednotlivých kanálech, je zde možné najít pravidelný systém, kterým se booktuberi drží alespoň v rámci svých vlastních videí. Opět výjimkou je jediná recenze na *Prokletý rok* od Michaely, ve které nezmínila jediný bod, který by na knize zhodnotila.

3.5 Vyjádření recenzenta k obsahu díla

To, jak se booktuberi vyjadřují k samotnému obsahu díla, je důležitou součástí samotné recenze. V té by se neměl objevovat žádný spoiler,³⁸ respektive recenzent knihy by neměl vyzrazovat klíčovou část děje a ani jiné vedlejší, pro děj důležité detaily knihy, jelikož by ostatním čtenářům pokazil prvotní moment překvapení z knihy. Proto se v této kapitole budu zabývat tím, jestli booktuberi vyzrazují ve svých recenzích zápletku děje, poskytují pouze základní informace anebo jestli poskytují rozšiřující informace například o fungování světa, a to, aniž by vyzradili hlavní zápletku či jiné podstatné informace zasazené do příběhu.

3.5.1 Gemina

Molly v knize začíná s popisem příběhu po krátkém hodnocení, ve kterém pokračuje, jakmile skončí s představením děje divákům. U této knihy se ani tak nezabývá popisem děje jako spíše popisem hlavních postav a jejich rolí v daném univerzu. V případě *Geminy* se ale jedná o druhý díl série, a proto je možné, že pokud by se Molly v knize pustila do podrobnějšího rozboru příběhu, mohla by tak některým divákům prozradit události z první knihy, pokud ji ještě nečetli.

Radši knihu se u *Geminy* nepouští vůbec do žádného popisu děje a nechává tak diváky, aby si sami v případě zájmu vyhledali anotaci knihy anebo podrobnější popis příběhu u jiného z booktuberů či bookstagramerů.

---

³⁸ Informace prozrazující důležitou část děje.

Kdo se přiblížením děje divákům věnoval více, byla Eliss Books, která se zabývala především informacím z anotace na zadní straně knihy, které ale popsala vlastními slovy a více je rozvedla. Nikoliv však natolik, aby divákům prozradila hlavní zápletku nebo její rozuzlení. Jediná informace, která jí unikla, byla ohledně romantické linky, kterou by ale v případě této knihy, jelikož se jedná o YA, nejspíše každý očekával, a proto nejde o nijak závratné prozrazení. Navíc není nijak zmíněno, jak autor s romantickou linkou pracuje a jakým směrem se bude vyvíjet.

Západní Kniholice stejně jako Radši knihu se vůbec o ději knihy nezmiňuje a jen uvádí hlavní postavy, přičemž nemluví ani o jejich roli v příběhu ani jejich charakterových rysech, pouze zmíní jejich jména a dále se věnuje hodnocení knihy.

Marek Juroška začíná s popisem děje ihned po tom, co zmíní název knihy. Děj popisuje přesně podle anotace napsané na knize, kterou ale neustále drží v ruce. Anotaci jako takovou si ale nepamatuje. Ve videu jsou znatelné stříhy, ze kterých je zřejmé, že se dívá pod kameru na papír, kde má s největší pravděpodobností anotaci přepsanou. Marek tak sice nepodává žádné další rozšiřující informace o ději, fungování určitých technologií, které si v knize nacházejí nebo jeho světa, za to nevyzrazuje zápletku ani rozuzlení děje a drží se tak informací, které čtenářům poskytl už nakladatelé.

3.5.2 Smrtka

Molly v knize začíná s popisem děje po řčení krátkých informací o knize jako je její autor a jaké další knihy napsal. U popisu děje se zaměřuje na hlavní postavy a jejich úlohu v příběhu a poté na fungování světa. Veškeré informace, o kterých mluví, jsou řečené už v rámci anotace knihy a divákům tak nepodává žádné bližší informace.

Radši knihu jako jediná oproti ostatním booktuberům výjimečně mluví o příběhu až po hodnocení knihy, ale po popisu děje ještě následuje její dodatek k hodnocení. Stejně jako Molly v knize se věnuje pouze částem řečených v anotaci knihy, kterými je, jak funguje svět v příběhu, ale postavy úplně vynechává. Její popis děje je tedy stručný, ale výstižný.

Eliss Books také mluví o příběhu a začíná s ním po obecném zhodnocení knihy. Eliss Books se popisu děje věnuje mnohem podrobněji než předchozí dvě booktuberky. Řídí se hlavními body anotace, které pak trochu více rozvádí a diváky blíže seznamuje s fungováním světa, s postavami a jejich rolí v příběhu a zmiňuje i vedlejší postavy. Diváky také upozorňuje

na příliš rozsáhlé zmínky o ději v anotaci,³⁹ které vedou k tomu, že čtenář, podle Eliss Books, bude znát třetinu knihy, což určitě nevede k dobrému čtenářskému prožitku.

Západní Kniholice mluví o popisu děje velmi zkratkovitě. Vysvětluje hlavní význam Smrtky, její funkci, ale o dalších věcech, které jsou řečené v anotaci už nemluví. Jde tedy o velmi zevrubný popis příběhu, ale přesto je jasný a shrnuje hlavní linii příběhu.

Marek Juroška stejně jako u předchozí knihy popisuje v určitých částech děj přesně podle znění anotace. Je zřejmé, podle střihů videa, že popis děje má opět sepsaný, aby ho řekl přesně tak, jak si ho naplánoval. Stejně jako Eliss Books upozorňuje diváky, aby si nečetli anotaci knihy, jelikož se v ní objevuje jeden zásadní spoiler. Mimo tuto informaci ale zmíní vše, co se v anotaci knihy píše a tyto informace dále nerozvádí.

3.5.3 Prokletý rok

Molly v knize u *Prokletého roku* začíná s popisem přesně tam, kde anotace samotné knihy. Děj ale popisuje vlastními slovy a snaží se ho popsat mnohem podrobněji, než je na přebalu knihy. I přesto, že příběh popisuje detailněji, dokáže ho popsat tak, aby divákům neprozradila z děje nic zásadního. Věnuje se především prostředí a fungování světa, které tak divákům poodhalují atmosféru celé knihy.

Radši knihu stejně jako Molly v knize zaměřuje na fungování světa a společnosti v této knize. Rozvádí i některé části podrobněji, jako například co znamená pro postavy v knize prokletý rok apod. Popis děje ukončuje palčivou otázkou, kolem které se točí i kniha, čímž diváka uvádí do napětí.

Eliss Books popis děje staví na hlavní postavě celého příběhu. Více do detailu popisuje její charakter a její roli. Poté se, jako předešlé booktuberky, dostává k tomu, jaká pravidla má společnost v téhle knize nastavená a jak obecně funguje. Její popis je mnohem podrobnější než v anotaci knihy, ale neprozrazuje nic zásadního.

Západní Kniholice krátce shrnuje hlavní linii děje. Popisuje fungování světa a společnosti v příběhu, ale už nezmiňuje nic o hlavní postavě. Nezmiňuje ani žádné další informace navíc oproti anotaci knihy.

Marek Juroška svůj popis děje oproti předchozím recenzím zcela změnil. Už nemá přesně připravený text, ze kterého by popis četl a mluví zcela spontánně. Během popisu nemá ani oproti předešlým recenzím žádné střihy ve videu a jeho projev je tak zcela přirozený. Stejně

---

³⁹ Žádný z mnou zkoumaných booktuberů se o informaci, která vyzrazuje část děje, nezmiňuje, i přesto, že o ostatních informacích nebo nějaké jejich části z anotace mluvili.

jako Západní Kniholice popisuje fungování světa v knize. O ději mluví jen velmi krátce a vynechává i hlavní postavu. Mimo to jsou ale všechny informace, které zmíní, v rámci anotace knihy.

3.5.4 Shrnutí

Z výše popsané deskripce vyplývá, že mnou vybraní booktuberi nevyzrazují zápletku knihy ani žádné další důležité informace. Většinou se drží informací, které jsou uvedené v anotaci knihy, které vlastními slovy popisují. Výjimkou je Marek Juroška, který u recenzí knih *Gemina* a *Smrtka*, má buď přesně sepsaný popis děje podle anotace, který pak říká nebo ho má sepsaný podle sebe, ale stále nejde o spontánní projev, jako tomu bylo u jeho poslední recenze *Prokletého roku*. Michaela Faktorová z kanálu Radši knihu a Lucie Šimková z kanálu Západní Kniholice výjimečně jako jediné neuvedly vůbec žádný popis děje u knihy *Gemina* a potencionální čtenář, by na základě jejich recenze vůbec nevěděl, o čem kniha pojednává a byl by nucen si sám vyhledat alespoň anotaci knihy. Lucie navíc oproti ostatním, kromě recenze na *Geminu*, mluví o ději velmi stručně, za to ale velmi výstižně. Nejvíce se o příběhu divák dozví od Elišky z kanálu Eliss Books. Ta ve všech svých výše zmíněných recenzích mluví o ději tak, aby byl divák co nejvíce schopen pochopit atmosféru knihy. Také mluví o detailech, na jejichž základě fungují světy jednotlivých knih, nicméně i přesto popisuje děj tak, aby divákům neprozradila nic zásadního.

V případě knih *Prokletý rok* a *Smrtka* se všichni booktuberi v popisu děje zaměřili na fungování světa. Ostatní body, jako je popis charakteristiky postav, romantické linky a podobně už každý vybíral do své recenze nahodile. Co se týče věnování prostoru popisu děje, je u každého booktubera různé časové rozmezí, ale v rámci jednoho kanálu každý booktuber věnuje ději přibližně stejný prostor. Lucie z kanálu Západní Kniholice například popisuje děj velmi stručně, a tak oproti Elišce z kanálu Eliss Books, věnuje ději malý prostor, většinou okolo půl minuty. Eliška vypráví o ději většinou okolo 2 minut. Zcela výjimečná je při popisu děje kniha *Gemina*. Jedná se o druhý díl v sérii, a to je možná důvod, proč někteří recenzenti zcela vynechali popis děje, aby náhodou nevyzradili události z prvního dílu. Kromě Michaely se ale všichni recenzenti zmínili o hlavních postavách v knize. Důvodem je nejspíš to, že se v druhém dílu této série objevují jiné postavy než ty, které byly v prvním dílu.

3.6 Zhodnocení výsledků

V následující kapitole se věnuji výsledné komparaci analyzovaných booktubových recenzí. Zaměřuji se zde na to, v čem se mluvené recenze na Youtube liší a v čem se podobají.

Nejdříve bych chtěla zmínit, jak je důležitý formát videa. V této práci se objevily tři druhy videí. Nejčastějším z nich byl wrap up neboli shrnutí a zhodnocení přečtených knih za určité období, nejčastěji však za jeden či dva měsíce. Druhým typem videí byly samostatné recenze jedné či dvou knih v jednom videu a třetí typ videa, je velmi podobný wrap upu. Jedná se o shrnutí nejlepších knih za jeden rok. Všechny tyto tři typy videí se liší především časem věnovaném recenzi. Vzhledem k tomu, že ve wrap upech je hodnoceno více knih, nejde dělat na jednu knihu 10minutovou recenzi. Za půl hodiny by měl totiž recenzent zhodnocené tři knihy a neudržel by pozornost diváků. Proto pravděpodobně booktuberi dělají kratší 5–10minutová videa, ve kterých hodnotí jednu či dvě knihy a pak vytváří wrap upy, které mají kolem 15 – 30 minut, ale kde střídají více knih, většinou 5–10 knih za celé video. Tím udrží diváka v pozoru. Od časového rozmezí videa se odvíjí také čas věnovaný jednotlivým recenzím. Jak už jsem zmiňovala, videa s jednou recenzí mají okolo 10 minut. Prostor věnovaný knize je tedy mnohem větší než ve wrap upech, kde recenzenti knize věnují průměrně 2,5 minuty. Vždy ale také záleží na tom, jak moc se o knize rozovídají. Někdy jedné knize věnují něco málo přes minutu a druhé zase třeba šest minut. Toto časové rozmezí nevytyčuje to, zda se jim kniha líbila nebo nelíbila, ale kolik pro ně důležitých bodů hodnocení chtějí divákům říct nehledě na to, jestli jde o negativní či pozitivní prvky z knihy.

Dále bych chtěla poukázat na strukturu mluvených recenzí. Všichni booktuberi začínají úvodem, který se u každého recenzenta liší. Vždy zmiňují název knihy, ale ne každý uvádí autora knihy. Například u knihy *Smrtka* a *Gemina* někteří booktuberi autory uváděli, ale u *Prokletého roku* tomu tak již nebylo. Důvodem je pravděpodobně popularita autorů. Pokud jde o známého autora knih, jehož knihy jsou hodně čtené anebo od něj už v České republice nějaké knihy vyšly, je větší šance, že o autorovi čtenářská komunita ví nebo už o něm alespoň něco zaslechla. Proto booktuberi často u takových autorů zmiňují jejich jména, a tím dávají větší důraz na kvalitu knihy a osvědčenost autora. Mnohdy také při zmínce známých autorů navazují na jejich předešlou tvorbu, o které krátce mluví. Booktuberi, kteří v těchto případech mluví pouze o knize a nesdělují jména autorů, počítají s diváckou informovaností. Můžeme tu tedy vidět dva typy bootkuberů. Ty, co předpokládají diváckou orientaci v knižním průmyslu a výdej nových knih z jejich preferovaného čtenářského žánru. A pak tu jsou ti, kteří nehledě na to, zdali se jejich divák pohybuje v knižním kruhu či ne, jméno autora uvádějí.

U recenzí na Youtube je také běžné alespoň krátce říct, o čem kniha pojednává. Ve svém výzkumu jsem zjistila, že všichni booktuberi děj knihy opravdu zmiňují, ale jedinou výjimkou byla kniha *Gemina*. V tomto případě se ale jedná o druhý díl ze série, a proto je možné, že booktuberi už počítali s tím, že má divák o této sérii povědomí. Navíc tím, že se jedná již o druhý díl, by mohli nechtěně popisem děje vyzradit i nějaké věci z předešlého dílu.

Po úvodu vždy následuje hodnocení díla, které je u booktuberů různorodé. Někdy je velmi strohé a někdy zase obšírné, vše záleží ale na faktorech, které už jsem zmiňovala výše. Existují ale určité body, které se v hodnocení YA knih objevují opakovaně. Patří mezi ně rychlost ubíhání dějové linky, kterou recenzenti hodnotí tím, kolik akčních scén kniha obsahuje či jak dobře se čte. S tím souvisí i styl psaní autora, který je taktéž často hodnocen, ač jde v tomto bodě o velmi subjektivní pohled. Dalším poměrně dost zmiňovaným bodem je romantická linka a vzhledem k tomu, že se v této práci bavíme o YA knihách, kde se romantický příběh vždy odvíjí, se dá předpokládat, že se jedná skutečně o často uváděný údaj. V neposlední řadě booktuberi hojně hodnotí i charakteristiku postav, a to, jak jsou autorem ztvárněné. Hodnotí, zdali jde o realistický obraz člověka nebo jestli se jedná o jakousi šablonu vlastností, kterou mají všechny postavy v autorově knize. Právě čtenáři YA knih mají mnohem větší potřebu ztotožňovat se s postavami, které ač žijí často ve smyšlených světech, se zabývají problémy, které trápí právě tuto věkovou skupinu. Proto je ztvárnění postav důležitým faktorem pro hodnocení knihy. Stejně tak to je i s romantickou linkou, protože jsou to hlavně teenegaři a mladí lidé, kteří řeší své vztahy a ty se odráží i v YA knihách.

V hodnocení booktuberi často hodnotí knihy z velmi obecného hlediska, a to tím stylem, že řeknou, jestli se jim kniha líbila nebo ne. Tímto obecným hodnocením začínají a následně buď pokračují výčtem pro ně důležitých bodů, kterými knihu analyzují a hodnotí, anebo se drží obecné roviny a nezmiňují žádné argumenty, které by jejich tvrzení podpořily. V případě této práce šlo ale o jediné video, kdy nezazněl žádný argument na podporu recenzentčiných tvrzení, a proto lze usuzovat, že se booktuberi spíše snaží své názory na knih zdůvodnit. Recenze je i pak pro samotné diváky mnohem srozumitelnější a čím více je recenze podpořena argumenty, tím lepší obraz si o ní dokáže potencionální čtenář udělat a rozhodnout, zdali si je přečte či ne.

Závěrem celé recenze je tak většinou doporučení či nedoporučení knihy čtenářům. Toto konečné zhodnocení ve svých recenzích vynechává jediné Západní Kniholice. Je pravděpodobné, že když jako ostatní celkově hodnotí knihu ještě před vytyčením jednotlivých bodů, kterým své hodnocení podporuje, připadá ji zbytečné se znovu opakovat s celkovým hodnocením a tím tak prodlužovat video o informaci, která byla už na začátku divákům řečena.

I přesto se u většiny booktuberů na konci objevuje dovětek s tím, jestli knihu doporučují a zda se jim líbila.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit, v čem se české recenze knih na Youtube shodují a liší a popřípadě ze zjištěných poznatků vytvořit dílčí charakteristiku recenze YA knih na českém Youtube. Úvodní teoretická část, která slouží jako výkladový rámec pro zkoumanou problematiku v této práci, rozebírá a vysvětluje základní principy Youtube a influencerů. S poznatky o těchto pojmech se dostáváme k hlubším a konkrétnějším termínům jako je booktube a booktuber a také co je to YA literatura. Znalost této terminologie je důležitá pro analýzu, která po teoretické části následovala.

K výzkumu jednotlivých mluvených recenzí byla využita metoda deskripce a následně pomocí komparace, bylo zjištěno, jak moc a čím se recenze od sebe odlišují, a naopak v čem si jsou podobné. Pro komparaci jsem vybrala čtyři hlavní body, které jsem porovnávala mezi recenzemi stejných knih a následně jsem dělala shrnutí a komparaci všech recenzí, abych zjistila, jaké jsou podobnosti a rozdíly i mezi recenzemi odlišných titulů.

Pro svoji analýzu jsem zvolila pět různých booktuberů s různým počtem odběratelů a tři tituly v rámci YA věkové kategorie, abych zjistila, jestli dochází k charakteristickému vytváření nové mluvené recenze na Youtube, a to především v knižní YA komunitě, která je v České republice jednou z nejrozšířenějších, co se knižních komunit týče. Z provedené analýzy vyplývá, že se recenze v určitých kritériích liší. Některé znaky mluvené recenze na Youtube mají určitou strukturu, která se skládá vždy z úvodu a následného hodnocení. Z celkové analýzy vychází najevo, že závěr nemusí být vždy přítomný a pokud je, nejedná se téměř nikdy o souhrn hodnocení, nýbrž o doporučení či nedoporučení knihy čtenářům a popřípadě o nabádání k přečtení knihy.

Způsob hodnocení knihy je u všech recenzí velmi obdobný. Booktuberi si vybírají pro ně důležité body, na kterých chtějí ukázat, zda kniha stojí za přečtení. Velmi často poukazují na romantickou linku, zdali byla věrohodná a jestli ji neobestíralo klišé typu milostný trojúhelník apod. Mimo romantiku se v recenzích hojně objevuje zhodnocení postav, jejich chování a také jestli byla kniha čtivá.

Při hodnocení recenzenti střídají argumenty s nepodloženými výroky, kterými knihu ohodnocují. I v tomto případě ale nejde o jednotný systém. Z analýzy je zřejmé, že existují recenze, jejichž hodnocení jsou zcela podložené, pak jsou tu i ty, které nestaví na žádných argumentech a také ty, které mísí obě tyto varianty, těch je převažující většina.

Ačkoli se objevují shodné prvky, o ustálené podobě recenze knih na Youtube prozatím nemůžeme hovořit. Z analýzy vyplývá, že forma záleží na konkrétním tvůrci videa.

Tato práce a její výzkum podoby recenzí YA knih by se mohla stát základem pro další výzkumy v této oblasti, například pro výzkum podoby všech recenzí na knihy na Youtube a nejenom YA scény nebo také při zkoumání toho, proč zrovna amatérští booktubeři mají tolik diváků.

4 Seznam použitých zdrojů

4.1 Prameny

4.1.1 Gemina

- 1) Youtube kanál Molly v knize [online]. 2018 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=lKwgJVK43QY>
- 2) Youtube kanál Radši knihu [online]. 2018 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z https://www.youtube.com/watch?v=b6TAOIF_Pdk
- 3) Youtube kanál Eliss Books [online]. 2020 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=yMreGSpCA6A>
- 4) Youtube kanál Západní Kniholice [online]. 2019 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=YRWo3ULeFhA>
- 5) Youtube kanál Marek Juroška [online]. 2019 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z https://www.youtube.com/watch?v=XdmBtD_PukM

4.1.2 Smrtka

- 6) Youtube kanál Molly v knize [online]. 2018 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=2fiMmrnzXvE>
- 7) Youtube kanál Radši knihu [online]. 2018 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=JtRCvdU4GuU>
- 8) Youtube kanál Eliss Books [online]. 2018 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=mr2w1qIKu0U>
- 9) Youtube kanál Západní Kniholice [online]. 2020 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=b6QkNdgbBFA>
- 10) Youtube kanál Marek Juroška [online]. 2019 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=KvBjff6ds4s>

4.1.3 Prokletý rok

- 11) Youtube kanál Molly v knize [online]. 2020 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=OQTawtbdUPc>
- 12) Youtube kanál Radši knihu [online]. 2020 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z https://www.youtube.com/watch?v=ZZzd_kYJXY
- 13) Youtube kanál Eliss Books [online]. 2020 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=2YT0GC9sYoc>
- 14) Youtube kanál Západní Kniholice [online]. 2020 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=GOqhCLGtXd0>
- 15) Youtube kanál Marek Juroška [online]. 2020 [cit. 14.1.2021]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=fQuMa16D7kk>

4.2 Literatura

- 16) BEČKA, Josef V. *Česká stylistika*. 1. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0020-8.
- 17) GILES, David C. *Twenty-First Century Celebrity: Fame In Digital Culture*. 1. United Kingdom: Emerald Publishing Limited, 2018. ISBN 978-1-78754-212-9.
- 18) HOFFMANNOVÁ, Jana. *Stylistika mluvené a psané češtiny*. 1. Praha: Academia, 2016. ISBN 978-80-200-2566-1.
- 19) JÍLEK, Viktor. *Žurnalistické texty jako výsledek působení jazykových a mimojazykových vlivů*. 1. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. ISBN 978-80-244-2218-3.
- 20) KNOKE, David a Song YANG. *Social Network Analysis*. 2. London: Sage Publications, 2008. ISBN 978-1-4129-2749-9.
- 21) MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5.
- 22) MILLER, Kiri. *Playing Along: Digital Games, YouTube, and Virtual Performance*. 1. Oxford: Oxford University Press, 2012. ISBN 978-0-19-975345-1.
- 23) OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 1. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-266-7.
- 24) REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. 1. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.

- 25) SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. 1. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.
- 26) STRANGELOVE, Michael. *Watching YouTube: Extraordinary Videos by Ordinary People*. 1. Toronto, Buffalo, London: University of Toronto Press, 2010. ISBN 978-1-4426-4145-7.
- 27) ŠANDEROVÁ, Jadwiga. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*. 1. Praha: SLON, 2005. ISBN 978-80-86429-40-3.
- 28) TRÁVNÍČEK, Jiří. *Překnížkováno. Co čteme a kupujeme*. 1. Brno: Host, 2014. ISBN 978-80-7050-637-0.

4.3 Internetové zdroje

- 29) ALBRECHT, Katharina. *Positioning BookTube in the publishing world: An examination of online book reviewing through the field theory* [online]. Leiden, 2017 [cit. 2020-11-28]. Dostupné z: https://studenttheses.universiteitleiden.nl/handle/1887/52201?solr_nav%5Bid%5D=1624c200b489baa55b80&solr_nav%5Bpage%5D=0&solr_nav%5Boffset%5D=0. Master Thesis. Leiden University.
- 30) BENEŠOVÁ, Dominika. *Čím chceš být, až vyrosteš? „Youtuberem přeci.“*. Perpetuum.cz [online]. Praha: SCIO, 2019 [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <https://perpetuum.cz/2019/06/cim-chces-byt-az-vyrostes-youtuberem-precii/>
- 31) BOBROV, Liron Hakim. *Mobile Messaging App Map of the World – January 2019*. *Similarweb.com* [online]. London: SimilarWeb, 2019 [cit. 2020-11-10]. Dostupné z: <https://www.similarweb.com/corp/blog/mobile-messaging-app-map-january-2019/>
- 32) BREKELMANS, Ashley. *The Reality of BookTube: An Analysis of how BookTube Affects Marketing Within the Publishing Industry*. *Thinkubator* [online]. 2017, 1 [cit. 2020-11-29]. Dostupné z: <https://tkbr.publishing.sfu.ca/pub800/2017/11/the-reality-of-booktube-an-analysis-of-how-booktube-affects-marketing-within-the-publishing-industry/>
- 33) BURGESS, Jean a Joshua GREEN. *YouTube: Online Video and Participatory Culture* [online]. 1. Cambridge: Polity Press, 2009 [cit. 2020-11-15]. ISBN 978-0-7456-4479-0. Dostupné z: <https://ayomenulisfisip.files.wordpress.com/2019/02/youtube-online-video-and-participatory-culture.pdf>

- 34) Cambridge English Dictionary. Influencer – meaning in the Cambridge English Dictionary. *Cambridge University Press* [online]. 2018 [cit. 2020-11-28]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/influencer>
- 35) CART, Michael. From Insider to Outsider: The Evolution of Young Adult Literature. *Voices from the Middle* [online]. 2001, 9(2), 95-97 [cit. 2020-11-29]. Dostupné z: <https://library.ncte.org/journals/VM/issues/v9-2/2395>
- 36) CRHA, Vladan. AMI Digital Index 2019. *AMI Digital Index* [online]. Praha: AMI Digital, 2019 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <http://index.amidigital.cz/index-2019/>
- 37) DICKEY, Megan Rose. *The 22 Key Turning Points In The History Of YouTube*. Businessinsider.com [online]. New York: businessinsider, 2013 [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <https://www.businessinsider.com/key-turning-points-history-of-youtube-2013-2>
- 38) GONZÁLES, María Ramírez. *BookTube: a tool to promote reading* [online]. Huelva, 2018 [cit. 2020-11-19]. Dostupné z: https://www.academia.edu/40502985/_BookTube_a_tool_to_promote_reading_An_education_proposal_. Diplomová práce. Universidad de Huelva.
- 39) HÝŘ, Marek. Číst a natáčet o tom videa. Tak lákají mladé ke knihám. *Metro* [online]. 2018, 1 [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: https://www.metro.cz/cist-a-natacet-o-tom-vidia-tak-lakaji-mlade-ke-kniham-f85-/region.aspx?c=A180404_175857_metro-region_pur
- 40) JENKINS, Henry. *Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century* [online]. 1. Cambridge: MIT Press, 2009 [cit. 2021-03-12]. ISBN 978-0-262-51362-3. Dostupné z: <https://library.oapen.org/handle/20.500.12657/26083>
- 41) KORYTÁŘOVÁ, Eva. *Edice literature for young adult v českých nakladatelstvích (Argo, Cooboo, Yoli)* [online]. Praha, 2017 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/115242006-Univerzita-karlova-v-praze.html>. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze.
- 42) KOSS, Melanie D. Young Adult Novels with Multiple Narrative Perspectives: The Changing Nature of YA Literature. *The Alan Review* [online]. 2009, 36(3), 73-80 [cit. 2020-11-29]. Dostupné z: <https://scholar.lib.vt.edu/ejournals/ALAN/v36n3/pdf/koss.pdf>
- 43) KOSS, Melanie D. a William H. TEALE. What's Happening in YA Literature? Trends in Books for Adolescents. *Journal of Adolescent & Adult Literacy* [online]. 2009, 52(7),

- 563-572 [cit. 2020-11-30]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/240773237_What's_Happening_in_YA_Literature_Trends_in_Books_for_Adolescents
- 44) Lexico: Oxford English and Spanish Dictionary. Youtuber – meaning in the Lexico. *Oxford* [online]. Nedatováno [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.lexico.com/en/definition/youtuber>
- 45) MACEK, Jakub. *Poznámky ke studiím nových médií* [online]. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2013 [cit. 2020-11-28]. ISBN 978-80-210-6477-5. Dostupné z: <http://www.munimedia.cz/book/6/pdf.pdf>
- 46) MANOVICH, Lev. *The Language of New Media* [online]. 1. Cambridge: The MIT Press, 2001 [cit. 2021-04-23]. ISBN 0-262-63255-1. Dostupné z: https://monoskop.org/images/b/b4/Manovich_Lev_The_Language_of_New_Media_2001.pdf
- 47) MILLER, Daniel. *How the World Changed Social Media* [online]. 1. London: UCL Press, 2016 [cit. 2020-11-10]. ISBN 978-1-910634-49-3. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/297291401_How_the_World_Changed_Social_Media
- 48) NOVOTNÝ, Michal. *Žebříček TOP 10: Nejnavštěvovanější weby*. Markomu [online]. Neuvedeno: Markomu, 2020 [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <https://www.markomu.cz/nejnavstevovanejsi-weby/>
- 49) Ovšem – hodnocení knihy. *Databazeknih.cz* [online]. Polná: Databazeknih.cz, 2008 [cit. 2021-01-17]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/hodnoceni-knihy/ovsem-358527>
- 50) PERKINS, Kathryn. The Boundaries of BookTube. *The Serials Librarian* [online]. Routledge, 2017, 73(3-4), 352-356 [cit. 2020-11-26]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0361526X.2017.1364317?journalCode=wser20>
- 51) RAY, Michael. *Social network*. *Britannica Online* [online]. Chicago: Encyclopedia Britannica, Nedatováno [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/technology/social-network>

- 52) ROVIRA-COLLADO, José. Booktrailer y Booktuber como herramientas LIJ 2.0 para el desarrollo del hábito lector. *Investigaciones Sobre Lectura* [online]. 2017, (7), 55-72 [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/337960892_Booktrailer_y_Booktuber_como_herramientas_LIJ_20_para_el_desarrollo_del_habito_lector
- 53) SOUKUP, Paul A. Looking at, through, and with YouTube. *Communication Research Trends* [online]. Centre for the Study of Communication and Culture, 2014, 33(3), 3-34 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://scholarcommons.scu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1101&context=comm>
- 54) STRICKLAND, Ashley. A brief history of young adult literature. *CNN* [online]. 2015, 1 [cit. 2020-11-29]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2013/10/15/living/young-adult-fiction-evolution/>
- 55) TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čtenáři a čtení v ČR (2018)* [online]. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2018 [cit. 2021-01-17]. Dostupné z: https://www.ucl.cas.cz/images/Vyzkum_2018_prezentace.pdf
- 56) Zásady a zabezpečení. *YouTubeAbout* [online]. Neuvedeno: YouTube, Nedatováno [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/intl/cs/about/policies/#community-guidelines>